

ADVERTENTIËN
p. regel 75 c. handbedr. 70 c. Inge-
Med. dubbel tar. Zaterdag, Zon-
n. feest. en daarnaast voorz. avond.
op. plaat. en extra volgens tarief.
Bekendmakingen (ondergesch. betr.)
half tarief. Wtst. Staat 20 c. p. r.
A con- Bericht (verplichte open-
ten) 10 c. N.R.O. van 7 1.50 af.

Avondblad, D.

Nederland.

De Haagsche conferentie.

De openingszitting. Redevoeringen van jhr. mr. Beelaerts van Blokland, Briand en Stresemann.

De openingszitting van de herstelconferentie had ochtend 11 uur in de vergaderzaal der Eerste Kamer ats.

Condom het Binnenhof, het centrum der herstel-
conferentie, heerschte vannorgen een levendige drukte.
publiek was in talrijke getale opgekomen om de groote
nationale politiek te zien, een glimp op te vangen
Briand, Stresemann, Hijnmans, Snowden en de vele
ieren, die tegen 11 uur per auto ter conferentie kwamen
reden politie en politie-agenten te voet hielden de
nederen kijkers op het Buitenhof en het Plein bijeen
zijde van de verkeerswegen, zoodat het verkeer geen
eijlichkeiten ondervond.

Op het Binnenhof reden auto's die gedelegeerden,
pers, diplomaten naar het Eerste Kamergebouw
ichten, af en aan en werden geparkeerd op het Binnen-
hof; journalisten van allerlei landen gingen het kleine
urte naar de publieke tribune binnen en vulden de
de groote tribunes der vergaderzaal, waar slechts
enige zitplaatsen op trapsgewijze gebouwde stellingen
te zitplaatsen waren. Tal van fotostellen en film-
paraten waren daar opgesteld, alle gericht op het hoofd
reusachtige ovale tafel, die de geheele midde ruimte
zaal besloeg van het podium naar anders de voor-
ter met het bureau der Eerste Kamer zetelt tot aan den
erkant der zaal, waar de ramen uitzicht geven op den
vijver.

Rondom deze tafel zouden aanstonds de gedelegeerden
naties plaats nemen, terzijde, in de banken der Eerste
merleden die, om voor de conferentietafel plaats te
ken, achteruit geschoven waren, vonden de experts,
retarissen, gezanten, hun plaatsen. Op het podium
in het Kamerbureau namen tolken en een officieele
slaggever plaats. Langamerhand vulde de fraaie zaal
en geruimen tijd was er een levendig bewegen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

Het was twintig minuten over elf, toen minister
elaerts van Blokland den voorzittershamer liet vallen
een cogenblik aandacht voorz. voorz. „nos amis les
photographes". Een geklik van fotostellen, een
telend lawaai van flinstellen, een hel ontploffen van
aten en groeten, wisselende meningen, doch om-
schaks kwart na elf hadden allen plaats genomen.
Aan het hoofd der tafel zat de minister van buiten-
landsche zaken, jhr. mr. Beelaerts van Blokland, tusschen
Fransche en de Engelsche delegaties in; ter rechter-
de zat Briand, ter linkerzijde Snowden. Naast de Fran-
che delegatie had de Belgische plaats genomen, daar-
ast de Duitse, dan de Grieksche, de Poolsche, de
emeensche, de Zuid-Slavische, de Italiaansche, Tsjecho-
waaksche, de Japansche en daaraan sloot de Engel-
che delegatie den kring weer.

NIEUWE ROTTERDAMSCHE COURANT

DINSDAG 6 AUGUSTUS 1929
86ste JAARGANG — No. 210

Postbus No. 824. — Postchèque en girorekening:
Rotterdam No. 40, Amsterdam No. 3862, Den Haag No. 3753

WEERBERICHT.
v. h. Kon. Ned. Meteor. Inst. i. d. Bilt.
VERWACHTING: Meest matige
wellicht ijdelijk krachtige Zuidelijke
tot Zuid-Westelijke wind, zwaar be-
wolk of bevroren, waarschijnlijk
enige regen, weinig verandering in
temperatuur.

Directeur H. NIJH.
Tel. R'dam No. 7500 tot 7506, 's nachts van 8 uur af 9000 uitl.
Den Haag 16220. A'dam 33050. Telegr.-adr. NIJH, R'dam.

Wij hebben allen de droevige ervaring opgedaan dat
alles wel beschouwd de oorlog geen goede zaak voor
de volken is en dat allen, zelfs zij die den oorlog winnen,
in uiterst moeilijke omstandigheden geraken.

Spr. wenschte eindelijk een woord van verontschul-
diging en van dank te spreken. Wij moeten onze ver-
ontschuldgingen aanbieden den Haag te hebben gekozen
als plaats voor deze conferentie. Er is weinig tijd ge-
weest voor voorbereiding. Des te grooter bewondering
had spr. voor de maatregelen, door de Nederlandsche
regering genomen om de conferentie te ontvangen. Hij
verzocht den minister den eerbiedigen dank der con-
ferentie daarvoor aan de Koningin te willen overbrengen.

Rede Stresemann.

Na de vertaling dezer rede in het Engelsch was het
woord aan het hoofd der Duitse delegatie, den heer
Stresemann, die aan de woorden van den heer Briand
enkele opmerkingen wenschte toe te voegen en in de
eerste plaats den minister wilde dank zeggen voor het-
geen hij gedaan heeft om het werk der pers, van zoo
groot belang voor de voorlichting van alle volken om-
trent hetgeen ter conferentie geschiedt, te vergemak-
kelijken. Hij hebt — zoo zeldzame hij — ons gesproken
over de groote taak om den vrede te organiseren en
gij hebt op juiste wijze de betekenis van deze bijeen-
komst geschilderd, die ver uitgaat boven financieele en
economische besprekingen. Van groote betekenis is
het dat deze woorden van deze plaats door u gesproken
zijn. Hier in den Haag is het denkbeeld van een inter-
nationale rechtspraak geboren en ten uitvoer ge-
bracht. De beraadslagingen, welke hier zullen worden
gehouden, zijn stellig niet het uitloofsel van nuchtere
financieele overwegingen alleen; ze zijn een voortzetting
van de pogingen die reeds in 1924 een aanvang hebben
genomen te Londen en waaraan eenigen die thans aan
deze tafel zittingen, hebben deelgenomen om te komen
tot de economische liquidatie van den oorlog. Die
pogingen hadden nog geen definitief resultaat, zij zijn
voortgezet te Parijs door deskundigen die tot een oeco-
nomisch financieel resultaat zijn gekomen. Maar het
spreekt vanzelf dat het daarbij niet kan blijven. De
werkzaamheden dezer conferentie zullen verder strek-
kende gevolgen moeten hebben, niet alleen voor de
landen die in den oorlog zijn geweest, maar voor alle
landen. Er is een nieuwe orïentatie der geesten noodig.
Spreek niet voor zijn geestesgoet een toekomstige oeco-
nomische conferentie, waarop de vraag zal moeten
worden behandeld of niet het economisch leven der
volken meer moet worden geunifieerd ten einde van
den kleinhandel der volken te komen tot een algemeene
economische rationalisatie der volken. In Duitschland
herinnert men zich met een glimlach den tijd, dat elke
Duitsche staat zijn eigen munt en zijn eigen douane
had. Spreekte hij, dat er een tijd zal komen dat men
zich met eenzelfde glimlach den tijd zal herinneren,
dat in Europa elk land zijn munt en douane had.
Maar niet alleen in dit opzicht moet een verbetering
komen. Ook de vreugde van het voortbrengen en de
arbeidslust moeten aan de volken worden teruggegeven.
Dit is een van de imponderabilia waarop een onzer eerste
staatslieden heeft gewezen. Spreekte hij, dat ook deze
conferentie in dit opzicht resultaat zal hebben en dat zij
tot een accord zal leiden op den grondslag van vol-
komen gelijkheid, van volledige soevereiniteit en alge-
heele samenwerking. Ontgochelings op dit terrein zijn
inderdaad moeilijk te dragen. Spreekte hij, dat men
opgemerkt, dat de polsjaag van den wil tot goede
verstandhouding de laatste jaren een lichte verzwakking
had ondergaan. Hij hoopte, dat deze conferentie er toe
zal bijdragen het rythme van dien polsjaag te versnel-
len. Daarbij kunnen wij niet wachten totdat 90 procent
der publieke opinie achter ons staat. Wij moeten als
ware leiders voorangaan in de bevordering van goede
verstandhouding. Spreekte hij, dat de conferentie in
dit teken zal staan.

Ten slotte dankte hij de Nederlandsche regering nog-
maals voor de ontvangst.

Minister Beelaerts van Blokland dankte na deze rede,
die in het Fransch en Engelsch werd vertolkt, de heeren
Briand en Stresemann voor hun vriendelijke en welwil-
lende woorden.

Rede Snowden.

Namens de Britsche delegatie vroeg daarop de
heer Snowden het woord om zich aan te sluiten bij
den dank voor de hartelijke gastvrijheid aan de confe-
rentie bereid. Wij moeten welkelijk onze verontschul-
digingen aanbieden ons aan Nederland te hebben opge-
drongen en dat op zoo korten termijn. Hij zei, dat merkte
spreekte hij, dat hij minister Beelaerts wenschte, dat
Nederland niet rechtstreeks op deze conferentie ver-
tegenwoordigd was. Nu mijnheer, dit is een felicitatie
waard. (Vrolijkheid). Maar al neemt de Nederlandsche
regering niet actief deel aan de conferentie, toch zijn
wij overtuigd, dat haar beste wenschen de conferentie
vergezellen voor het welslagen van haar arbeid. Alle
andere landen der wereld zullen ervan profiteren, wan-
neer er een billijke regeling zal komen als gevolg van
deze conferentie. Spreekte hij, dat de betekenis van
Den Haag, dat sinds geruimen tijd bekend is als
zitel van een groot gerechtshof, waarvan wij het prestige
nog hopen te verhoogen. Spreekte hij, dat het resultaat
van deze conferentie een mijlpaal zal bete-
kenen in de geschiedenis van den voortgang van den
Internationalen vrede. Spreekte hij, dat eenige anderen
die voor het eerst hier te stede aanwezig zijn, zijn zeer
getroffen door de schoonheid dezer stad, haar artistieke
architectuur en haar opmerkelijke reinheid. Spreekte
hij, dat twee gedelegeerden, die verwacht waren door
ziekte verhinderd waren hier aanwezig te zijn, de Duitse
rijkskanselier en Poincaré. Hij sprak de beste wenschen
uit voor hun herstel. Tenslotte
bracht hij minister Beelaerts en de Nederlandsche rege-
ring nogmaals dank voor de ontvangst. Het zal voor de
Nederlandsche regering de grootste voldoening zijn op
zoo doellooze wijze te hebben bijgedragen tot het welslagen
der conferentie.

Nadat de heeren Briand en Stresemann den heer
Snowden dank hadden gezegd voor zijn woorden ten
opzichte van de heeren Poincaré en Müller deelde
minister Beelaerts mede, dat hedenmiddag vier uur een
niet openbare zitting van de conferentie zal plaats
hebben en sloot daarop te 12.10 uur de openingszitting.

Een paar indrukken.

Onze □-correspondent schrijft ons:
Hij spreekt wel vanzelf, dat er voor de eerste en, naar
alle waarschijnlijkheid voorloopig enige, openbare zitting
van de conferentie groote belangstelling bestond.
Het publiek kreeg echter geen kans de gedelegeerden
van dichterbij te zien, dan dat zij buiten het Binnenhof
in auto's of, zooals Stresemann, en de Duitse delegatie,
te voet voorbij kwamen, want de politie had rondom het
Binnenhof een cordon getrokken. En alleen de speciale
pers en de journalisten en fotografen werden daarbinnen
toegelaten.

Intusschen waren er zeer velen die zich ermede
tevreden gested hadden, dan ook maar op deze manier
en schijn van Briand, Henderson, Snowden, Stresemann
en de andere vernaemde mannen van de conferentie op
te vangen. Op het Binnenhof zelf werden de vertegen-
woordigers van de zes uitgenodigde mogendheden, die
aan deze eerste vergadering zouden deelnemen, met hun
staven van experts, secretarissen enz. afgewacht door
internationale journalisten en het leger van fotografen
en filmpersoneels die voor deze gelegenheid in den Haag
zijn aangekomen.

De aankomst van de delegaties kenmerkte zich door
niets bijzonders. De meeste kwamen per auto; alleen de
Duitschers, als gezegd, te voet. Stresemann voorop en wel
in zijn meent gewone grize pakje met slappen viltten
hoed, in tegenstelling met de andere afgevaardigden
andere delegaties, die nog een zeker toeliet hadden ge-
maakt voor de zitting. De meeste belangstelling ging uit
naar Briand die zich in de algemeene populariteit ver-
heugt en bij het uitstappen, zowel als later, toen hij
vertrok, met een levendig hoeraak werd begroet, waarop

hij goedmoedig lachend en aan den hoed tikkend,
reageerde.

Toen Briand goed en wel binnen was drong alles naar
de tribunes van het kamergebouw. Deze zijn, zooals men
weet, niet al te ruim en hebben maar weinig goede zit-
plaatsen. Daarom was dan ook de regeling een.akt, dat
van beide tribunes de perstrubine en de gereserveerde
tribune slechts op de ene rij als zitplaats gebruikt werd.
Wie wel tot de gelukkigen behoorde die daar een plaats
hadden (en de plaatsen worden alleen aan de aller-
gewichtigste onder de journalisten en tekenaars toege-
wezen) moest zich met een staanplaats vergenoegen. Om
het gezicht van de perstrubine wel ruimer te maken was
daar nog in allerlij een verhoogde galeriede, onge-
trijfeld licht zich een gemakkelijker accommodatie denken,
doch het geschiedde, dat de voorberedende
in aanmerking genomen, ging het toch zeer goed. Zien
en hooren kon een ieder en daarop kwam

Radio-Nieuws.

Avondblad, C.

Buitenland.

De toestand.

De conferentie geopend.

Aan de groote ronde tafel in de vergaderzaal van de Eerste Kamer is vanochtend de Haagsche conferentie geopend met een kort welkomstwoord van minister Beelaerts van Blokland, die de hoop uitsprak, dat de heeren in den Haag de atmosfeer van rust en vrede zouden vinden, die zij voor hun belangrijk werk behoeven. In zijn antwoord was Briand zoo vriendelijk den Haag het symbool van de vrede te noemen, wat volkomen strookt met het doel van de conferentie om de solidariteit der volken te versterken en van de machtsdenkeelden af te zien. De oorlog, zeide Briand, heeft voor de volken nog nimmer wat goeds gebracht. Ook Stresemann gewaagde van een blijvende organisatie van de vrede. Daarmee is de betekenis der conferentie wel geschilderd. Na de beide vroegere schreden, die met de namen Dawes en Locarno gekenschetst zijn, en waarvan de eene het werk van de economische reconstructie op pooten stelde, het andere dat van de politieke verzoening inhield, volgt thans een nieuwe stap, die ten doel heeft alle economische en politieke struikelblokken, die de oorlog nog heeft achtergelaten, uit den weg te ruimen. Naar de Times vanochtend terecht opmerkt, valt er nog veel te doen. Het blad wendt de deelnemers aan de conferentie op den blik meer voorwaarts te richten, op de toekomstige ontwikkeling van Europa, dan achterwaarts en zooveel mogelijk de uitgangspunten, voor zoover die niet volstrekt noodzakelijk in het oog gehouden moeten worden, te vergeten. Van eenzijdige gedachtegang ging Stresemann uit toen hij zeide, dat de conferentie in den Haag van nu af overwegingen uitgaat, voortbouwt op wat sinds Londen tot de economische liquidatie van den oorlog verricht is, maar ten slotte toch een doel heeft, dat ver boven de financiële en economische resultaten, die zij wellicht af zal werpen, uitgaat. Uit de economische resultaten moeten politieke voortvloeden, zulks niet alleen ten bate van de deelnemende landen, maar van alle volken. Stresemann zag in de huidige conferentie al een overgang van het kleinzielig loven en bieden der volken naar verhevenere betrekkingen. Dacht hij daarbij aan Briands droombeeld van een Pan-Europa? Zeker is dat deze redevoeringen bij de opening den besten indruk wekken nopens den geest, waarvan de leiders van de voornaamste delegaties bezield zijn. Moge die bezielende gehandhaafd zijn, toen vanmiddag het gezelschap achter gesloten deuren opnieuw bijeen zou komen tot het aanvatten van de eigenlijke werkzaamheden! Er loopen geruchten, dat er gisteren op de bijeenkomst bij Briand al min of meer gekrakerd is over de vraag wie voorzitter worden zou en dat men daarom voorloopig maar besloten heeft het voorzitterschap bij toerbeurt te vervullen. Laat ons hopen, dat dergelijke futiliteiten niet te zeer zullen worden opgeblazen en dat de conferentie zich de schoone woorden, bij haar opening gehoord, zal blijven herinneren. Moge inderdaad de naam van den Haag een symbool blijken, het symbool van Europa's herwonnen vrede!

Het Russisch-Chineesche conflict.

Tot dusver hebben de voorloopige besprekingen tusschen de Russische en Chinese gemachtigden nog niet veel opgeleverd. Zowel de Russen als de Chinezen zijn meesters in de kunst van het om de zaken heenpraten en het niets zeggen met vele woorden. China, dat onder de dreigende houding van de sowjetunie en het gemis aan instemming van zijn politiek bij de andere Europeesche mogendheden en de Ver. Staten veertien dagen geleden had ingehouden en redelijke voorstellen had gedaan, begint nu weer terug te krabbelen. Het feit, dat Rusland in de eerste voorstellen een wijziging verlangde, was daar een gereedschap aanleiding tot. Ten aanzien van de geëschte wijziging gaf China ten deele toe, maar het liet terloops een der voornaamste punten van zijn eerste voorstellen vallen. Toen Rusland hierop weer begon te drelgen en de verantwoordelijkheid op China wierp, is men weer gaan praten. Het magere resultaat van al dit geparlemanteer schijnt hierop neer te komen, dat men een neutrale zone heeft geschapen aan de grens en besloten heeft binnen vier weken de officiële besprekingen te openen. Voordien moet het verkeer op den Oosterspoorweg hersteld zijn. Of voordien ook weer Russische ambtenaren in het bestuur van den spoorweg moeten worden opgenomen, zegt de overeenkomst niet. Dit was de fundamentele eis van Rusland. Als het dien toet op de z.g. officiële bespreking heeft laten vallen, heeft China bij de eerste onderhandelingen waarlijk al een diplomatiek succes behaald.

De tocht van de Graf Zeppelin.

De wereldreis van de Graf Zeppelin.
(Nadruk verboden; auteursrecht Frankfurter Druckerei en N. R. Ct.)

In een interview, dat kapitein Lehmann vóór het aanvaarden van de jongste reis met de Graf Zeppelin verleende, deelde hij enige interessante bijzonderheden mede in verband met de op handen zijnde wereldreis. Er zijn aan het luchtvaart belangrijke veranderingen aangebracht. Zoo heeft men verschillende onderstukken van de cabines etc. van luchtstussen voorzien, die het luchtvaart eventueel in staat zullen stellen, op het water te dalen en dan te blijven drijven. Ook de motoren zijn van verschillende verbeteringen voorzien.

Wat de te volgen route aangaat, deze is nog niet volledig en nauwkeurig vastgesteld. Voorloopig is ze vastgesteld op: Duitsland, Polen, Rusland, via Moskou en dan verder langs den Sibirischen spoorweg, via Omsk en Irkoetsk. Verder gaat de tocht dan over Noord-Mantsjoerie en daarna na Wladivostok over de Japanse Zee, waar men het taifoneengevaar hoop te kunnen ontlopen, naar Tokio. Dr. Eckener heeft deze afstand van ongeveer 10.500 kilometer in honderd uren te vliegen.

Te Tokio zal drie dagen rust worden gehouden voor het bijvullen van gas etc. Dan gaat de tocht over den Stillen Oceaan naar de Vereenigde Staten, eveneens een afstand van ongeveer 10.000 kilometer.

De Graf Zeppelin kan naar zowel te Los Angeles als te San Diego dalen. De reis wordt verder voortgezet om Mexico en de uitlopers van de Rocky Mountains, om dan over Oklahoma, Tennessee en waarschijnlijk Kentucky naar Lakehurst te gaan. In de Vereenigde Staten kunnen eventueel nog noodlandingen te Saint Louis en te Fort Worth worden gemaakt. Daar bevinden zich hallen en masten.

Een gesprek met dr. Eckener. Plannen.

Dr. Eckener heeft te Lakehurst aan een verslaggever verklaard, dat hij voornemens is volgend jaar een nieuw luchtvaart te bouwen, dat een grotere middellijn heeft en korter, maar sneller zal zijn dan de Graf Zeppelin. In plaats van 5 motoren zal het nieuwe luchtvaart er 8 hebben; de tocht over den Oceaan zal dan 12 uur korter duren. In het nieuwe luchtvaart zal veel meer plaats voor goederen en post zijn, terwijl 24 passagiers vervoerd zullen kunnen worden.

Eckener zei tenslotte, dat het nog wel verscheiden jaren zal duren voordat het transport-verkeer door de lucht naar Amerika rendabel gemaakt zal zijn.

De financiële baten.

Uit Lakehurst wordt aan de New York Times gemeld, dat men heeft uitgerekend, dat wanneer de Zeppelin met 18 passagiers, die ieder 9000 dollar betalen, en daarenboven nog post aan boord, de reis om de wereld gaat maken, zij er niet ver van af is om, op die reis de helft van de kosten goed te maken.

Een mooie vliegtocht van Bentley.

Reuter meldt uit Kairo: De bekende Engelse vlieger luitenant Bentley is op het vliegveld Heliopolis aangekomen in zijn kleine De Havilland-Moth, na een tocht van 5350 mijl van Johannesburg af, die hij in 74 vliegrepen en 50 minuten heeft afgelegd.

Hij was 10 juli van Johannesburg vertrokken en gaat Donderdag van hier naar Londen over Palestina, Syrië en den Balkan.

Engeland.

De reis van koning Foead.

Koning Foead verlaat Engeland.

Reuter verneemt dat koning Foead tengevolge van de toestandkoming van het Egyptische Egyptische verdrag, zijn verblijf in Engeland beëindigen en reeds vandaag naar Parijs zal vertrekken, vanwaar hij, na een verblijf van ten hoogste een week met zijn eerste minister naar Egypte zal terugkeren.

Ontploffing in een kabelbuis.

Te Battersea is gisteren het mangat van een oude kabelbuis, alsmede een deel van de straat, in de lucht gevlogen. Zeven menschen werden zwaar gewond, terwijl een groot aantal anderen lichte kwetsuren bekwam. De oorzaak van de ontploffing is nog niet bekend. In de nabijheid van deze plaats is eenige maanden geleden een soortgelijke ontploffing voorgekomen.

Duitsland.

Een kolenstofontploffing.

Te Wackerodt (Opper-Palts) is gisteren in de mijn van de bruinkolenindustrie Wackerodt een ernstige ontploffing ontstaan. Twee arbeiders zijn door de uitschietende vlammen ernstig gewond. Hun toestand is zeer gevaarlijk.

Zes Zweedsche schipbreukelingen gered.

In de haven van Altona is gisteravond de visschersschuit Gerda met 6 Zweedsche schipbreukelingen binnengekomen. De Zweden vormden de bemanning van den vischtocht Anna uit Dyro, welke in de Noordzee lek geworden en zonken is. De bemanning is toen in de reddingsboot gegaan en is later aan boord van de Gerda opgenomen.

Een conflict in de metaalindustrie.

Staking en dreigende uitsluiting te Kronenberg.

Uit Elberfeld wordt gemeld: Wegens het ontslag van den voorzitter van den bedrijfsraad zijn de slippers van de firma Tölnner in staking gegaan. Alle slippers van de metaalindustrie te Kronenberg hebben om dezelfde reden het werk opgegeven, met een termijn van 14 dagen, daar men, in de kringen der werkgevers voornemens moet zijn alle arbeiders in de metaalindustrie uit te sluiten. Wanneer het werk werkelijk wordt neergelegd zullen, naar gevreesd wordt, 2000 arbeiders werkloos worden.

Engelsche belangstelling voor de vliegtuigfabrieken van Dornier.

Sir Sefton Brancker, chef van den civielen luchtdienst in Engeland, heeft gisteren een bezoek gebracht aan de fabrieken van Dornier te Altenheim om o.a. het vliegtuig D. 10 te bezichtigen. Ondanks het gure weer, heeft Sir Sefton Brancker met dr. Dornier aan een proeftocht met het vliegtuig deelgenomen.

Nadat de fabriek was bezocht is Sir Sefton Brancker weer met een vliegtuig naar Londen vertrokken. Ook de heenreis had hij per vliegtuig afgelegd.

Wensen uit het Saargebied.

De burgemeester van Saarbrücken en de gemeenteraad, de centrum-partij, de sociaal-demokratische partij, de Duitse-Saarlandse volkspartij en de Duitse economische partij hebben een manifest verspreid, waarin wordt gezegd, dat de bevolking van het Saargebied inderdaad voor de zelfde gedachten en gevoelens is verbonden als die welke bij de grondwetgeving in het Duitse rijk tot uiting komen. De plechtigheid te Saarbrücken zal dan ook een eensegde uitspraak ten gunste van de Grondwet van den Duitschen volkstaat worden. In het manifest wordt ten slotte de hoop op een spoedig terugkeer van het Saargebied tot de Duitse Republiek uitgesproken.

Italië.

De a.s. volkenbondvergadering.

De minister-president heeft tot afgevaardigden ter a.s. Volkenbondvergadering aangevezen senator Scialoja, gezant Bonin Longare en het Kamerlid Rossoni.

Valseche bankbiljetten.

De politie te Turijn heeft beslag gelegd op een bedrag aan valseche bankbiljetten ter waarde van 75.000 gulden. Tevens nam zij een hoeveelheid materiaal in beslag voor het maken van deze biljetten. Zeven personen werden gearresteerd wegens het in circulatie brengen van de valseche bankbiljetten.

Burentwist met noodlottigen afloop.

Te Siena is het gisteren tusschen twee gezinnen, die reeds langen tijd ruzie met elkaar hadden, tot een formeel vechtpartij gekomen. Zes familieleden moesten naar een ziekenhuis vervoerd worden; één vrouw is reeds aan de verwondingen overleden.

Het ongeluk op den Etna.

Wij hebben Zondagochtend gemeld, dat bij een hernieuwde roerigheid van den Etna een troepje toeristen door de uitbarsting is overvallen en dat er twee hunner zijn omgekomen. Dit waren een 18 jarige jongen, ter wiens eere, omdat hij eindexamen lyeum gedaan had, de bestijging was ondernomen en een man van 40 jaar. Woensdagmiddag was het gezelschap uit Linguaglossa vertrokken. Het had den volgende avond te Petrazze eenige uren gerust en was 's nachts om 3 uur verder gegaan om op den rand van den krater te genieten van den zonsopgang, het schoonste schouwspel, dat menschen kunnen aanschouwen. Even voor vijftien toeren het heele gezelschap, een twaalftal menschen, op den rand was aangekomen, kwam er onverwachts een heftig gerommel, waarvan de grond dreunde, terwijl een dichte en verstikkende damp over de menschen heenstreekte, uitgesloten door den Noordwestelijken eruptiekegel. Onder de bergbeklimmers ontstond een paniek. Spoedig volgde een tweede schok, gepaard met een asch- en steenregen en een windstoot, zoo krachtig, dat de menschen een heel eind weggeblazen werden. Er ontstond een wilde vlucht, onder het gegil van de menschen, die door de gloeiende stenen getroffen waren. Na een paar minuten was de rook weggetrokken en verzamelde het gezelschap zich op 300 M. afstand van de plaats, waar het door de uitbarsting verrast was. Vier menschen bleken door den steenregen gewond te zijn en twee ontbraken. Men ging hen dadelijk zoeken en vond spoedig den achtienjarigen jongen, die in een verborgen hoek lag te zligtoenen. Hij had een schedelbreuk en een hersenschudding gekregen en overleed tijdens de overbrenging naar het ziekenhuis te Linguaglossa.

Het jk van den veertig-jarigen man was Zaterdagavond nog niet gevonden.

Frankrijk.

Kamerverkiezing.

Camille Chautemps, behorend tot de socialistisch-radicalen partij, is Zondag in het departement Loir-et-Cher tot Kamerlid gekozen.

De paarden van Doumergue.

De rijtuigen naar het museum.

Onze correspondent te Parijs schrijft dd. 4 Augustus: President Doumergue is met vakantie. Hij moet wachten, tot de kamers op rees gaan en heeft dan nog evenmin vrijheid van beweging. U en ik, we zoeken ons een rustoord naar de behoeften van onzen aard en de ruimte van onze beurs. Het hoofd van de Fransche republiek moet naar het kasteel van Rambouillet. Tusschen den Elysee speelt zich zijn leven. Zeven lange jaren af. Het Elysee staat aan een levendige straat en heeft een mooien tuin en om het kasteel van Rambouillet strekt zich een park en zelfs een bosch uit. Maar de president heeft goede oogen en ziet achter zijn stadsche huis overal het hek. En dat slot bevestigt niet aan de moderne eischen van gerief en gezondheid. Het is er vrochtig en het protocol verbiedt den bewoner zoowel zich op warme dagen van jas en vest te ontdoen als in de vijvers te vissen.

De president heeft voor zich zelf weinig eischen en stelt zich met eenvoudige kamers tevreden, als hij zijn boeken maar heeft en de radio. Dienovereenkomstig heeft hij ook zijn huishouden naar buiten vereenvoudigd. Niet lang geleden schafte hij zijn staldepartement af. Bepaalde voorgangers van hem reden paard gelijk Carrot en Faure. De heer Doumergue is niet sportief en het onderhoud van paarden is duur. Hij betaalt ze uit eigen inkomsten en al is hij niet noodlijdend, het presidentschap van de republiek is niet het aangewezen middel om een kapitaal op te bouwen.

De presidentieel auto's zijn hem ruim voldoende. Uit decoratief oogpunt is dit wel een verlies. Wat waren vóór den oorlog die intochten van buitenlandsche vorsten langs Avenue du Bois de Boulogne en Champs Elysees over de Place de la Concorde en zoo in een indrukwekkende zwenking de Quai d'Orsay op niet luisterrijk van glanzende paarden voor open calèches en verbindende luiters met van de helmen wuivende paardstaarten! Die stoere ruiters bleven, maar tegenwoordig omstuwen ze dien wier machtige motoren zich minder makkelijk in dien draif schikken.

Sinds den oorlog zien we ze trouwens minder, die kleine ruiters, gidsend van blinkend metaal met muziek en vaandel, die dansende paarden en officieren als Romeinse keizers. Voortaan komen de staatshoofden liever als burgers en de president van de republiek bedient zich bij zijn reizen niet meer van de à damont gespannen rijtuigen. Voor den sierlijken pikur en de andere personeel bleef daarmee geen werk meer. Zij kregen ontslag of een andere taak en nu hield de heer Doumergue als een rechtgeaard heer-ds-huizen vóór de vakantie ook verder schoonmaak. De zes statiekarossen uit de Elyseische stallen verhuizen naar het rijtuigmuseum van Compiegne. Vaarwel Troude, vaarwel Monjart, fraaie centauren die zich bij deze feesten volloerde balletmeesters toonden. We zullen jullie rijkmest op de vurige paarden zoo min als jullie pralenden dos niet meer bewonderen.

De tijden veranderen en jullie met hen.

Elkaar verstaan.

Uitwisseling van Duitse en Fransche kinderen.

Gistermiddag zijn ongeveer tweehonderd Duitse en Fransche schoolkinderen, die het Duitisch-Fransche comité voor uitwisseling van schoolkinderen met elkaar in voeding heeft gebruikt, in een sal van het ministerie van buitenlandsche zaken ontvangen en door een der hoge ambtenaren, die Briand vervangt, toegesproken. Ook van Duitse zijde werd het woord gevoerd en beide sprekers legden nadruk op de wenschelijkheid om, tot beter wederzijds begrip, kinderen van verschillende volken met elkaar in contact te brengen.

Nadat de toespreken waren gehouden brak er geluk bij voor de kinderen iets prettigers aan: ze mochten spelen in den mooien tuin van het departement en werden er onthaald.

Rusland.

De Russische emigranten in China.

Sedert het einde van den burgeroorlog, waarin het bolsjewisme overwinnaar bleef, leven miljoenen Russen buiten hun land, niet slechts in West-Europa, maar steden als Berlijn en Parijs heelemaal Russische wijken gekregen hebben, maar ook in China vindt men de medestrijders van een Kolskaj, een Semenov, een Annenkov en dan nog de kooplieden en ambtenaren, die zich niet naar het nieuwe oewind hebben willen voegen en hun toevlucht in den vreemde zochten. Hun aantal wordt, vrouwen en kinderen ingerepen, op tegen de honderdduizend geschat: 70 à 75.000 zittingen in Mantsjoerie van hen weer het grootste gedeelte in het Noorden. Een deel van hen — die reeds vóór de revolutie daar connecties hadden of die althans een deel van hun vermogen wisten te redden — heeft het er niet kwaad. Maar de meerderheid, gewezen officieren en kozakken, lijdt een ellendig bestaan, regelmatigen arbeid ontweert of nooit gewend geweest. Politiek vindt men in alle schakeringen van sociaal-revolutionair tot fel monarchistisch toe, maar de monarchisten van allerlei slag vormen verreweg de meerderheid. Aan hun anti-sowjetgezindheid is dan ook geen twijfel. De droom van het herstel van het oude regime in Rusland wordt hier nog gedroomd en hij de wensch de vader van de gedachte is, wordt menig fantastisch verhaal van hier uit als de waarheid over het tegenwoordige Rusland verspreid. Hun zaak is hun verleden: de Mantsjoerij. De twee grootste zijn die van generaal Chorwat en hetman Semenov. Chorwat is onder het tsaristische bewind directeur van den Oost-Chineeschen spoorweg geweest; hij was een aanhanger van wijlen grootvater Nikolaj Nikolajewitsj. Den laatste tijd heeft hij zich zeer bejverd een heele reeks "witte" organisaties onder zijn invloed te krijgen. Hij is nauw verbonden met Tsjang Sjoeh-jiang, zijn mededinger is hetman Semenov. Zijn organisaties zijn minder sterk, maar actiever, meer op avontuur belust en het schijnt, dat hij niet bepaald kieskeurig is ten aanzien van de middelen om aan geld te komen. (Voor het overige wonen noch Chorwat, noch Semenov in Mantsjoerie; Chorwat hield in Peking, Semenov in Japan, in Nagasaki). Chorwat vertegenwoordigt de "nationale idee", terwijl Semenov op zijn komen speelt.

De laatste maanden, aldus een briefschrijver in de Izwestija, was er een zekere opleving onder deze z.g. wigardisten merkbaar. In Maart, vóór had Semenov te Sjanghai een buitengewoon congres bijengeroepen, waar in tegenwoordigheid van leden van de regering van Nanking tegen de sowjetunie gerichte plannen besproken werden, allereerst het plan van gewapend optreden tegen het revolutionaire Mongolië. Uit West-Europa kwam een groep generaals en officieren over, om meer eenheid onder de emigranten in het Verre Oosten te brengen. Nadat de Chinezen de hand op den Oost-Chineeschen spoorweg gelegd hadden, nam hun activiteit nog toe. Wapens en geld krijgen zij, volgens dit verhaal, van de Chinezen. Er werden plannen gemaakt om de witte herelden voor hun Chinese collega's veldtochtplannen tegen de sowjetunie voor Chabin is feitelijk in handen van de "witte". Generaal Saweljev heeft er een legerij van om en nabij de twee duizend man. Op vele plaatsen worden kleine overvalscommissies gevormd. Wat er nog aan sowjetburger in Mantsjoerie te vinden is wordt op alle manieren vervolgd; de Joden te Chabin verzochten om bescherming uit angst voor pogroms. In een circulaire aan de autonome afdelingen van de Roesskaja Prawda, een van de voornaamste witte organisaties in Mantsjoerie, wordt opgewekt tot sluipmoord op de rooden en den wenk gegeven aan ieder ijk het opschrijf te hechten: "rechtvaardigheids bij voms van de Roesskaja Prawda..." Aldus het beeld, dat de Izwestija geeft van het leven en werken van de Russische emigranten in Mantsjoerie, onder aanmoediging van de jongste gebeurtenissen.

Oostzee-landen.

Pogroms te Kowno.

De laatste nachten zijn er te Kowno voortdurend uitspattingen tegen de Joodsche bevolking geweest. Zij zijn 65 Joden ernstig mishandeld.

De Donaulanden.

De kalme eerste Augustus.

De onbeduidende communisten en de voorzorgsmaatregelen van de overheid. Het vraagstuk der burgerwachten nogmaals op het tapijt. De Russische annexatie van Frans Jozeftland.

(Van onzen correspondent.)

Weenen, 2 Augustus.

Ditmaal hebben de profeten gelijk gehad. De 1e Augustus heeft te Weenen een kalm beeloop gehad. Intusschen is men het over de houding van de overheid ten opzichte van dezen communistischen anti-oorlogsdag in verschillende kringen lang niet eens. In het rechtsche en het gematigde kamp keurt men de uitgebreide voorzorgsmaatregelen en het beletten van elke vergadering, hoe klein ook, goed, terwijl men ter linkse en in het name onder de socialistische factiek al verkeerd hoort betitelen, omdat zij geheel onnoodig van de communisten martelaars heeft gemaakt. In dit kamp zegt men, dat men de communisten rustig hun gang had moeten laten gaan, dan zou men gezien hebben, dat zij nog geen 2000 man op de been kunnen brengen en dat hun betekenis nihil is. Nu kunnen zij nog zeggen, dat de politie hun belet heeft te toonen hoe machtig en rijk aan invloed zij te Weenen zijn. Inderdaad geleek Weenen en vooral de Freiheitsplatz, waar de communisten hun betooging hadden willen houden, wel een politiekamp. Dit Vrijheidsplein heette voor de omwenteling Votivplatz, naar de Votivkerk, de mooie Gothische kerk, die een zeventigtal jaren geleden gebouwd is, omdat keizer Frans Jozef hier aan een dolkstoot ontsnap was. De kerk wordt op het oogenblik gerestaureerd, waardoor het plein bedekt is met planken, stenen, werktuigen, enz. en geen fraai beeld oplevert. Van het plein straakt een aantal rustige voorname straten uit, waarin vele deftige huizen en vooral ook veel geleerden wonen, omdat men hier vlak bij de universiteit is. 's Avonds waren het plein en de toegangswegen volkomen afgeleid, allen de bewoners mochten, na behoorlijke legitimatie, passeeren.

De communisten, die reeds door de overheidsmaatregelen van de vorige dagen terneergedrukt waren, beproefden slechts een paar keeren tegen het politieverbod in vergaderingen te vormen en toespreken te houden. De politie trad dadelijk op. Daarbij kwam 's avond een flinke regen, die zeer afkoelend werkte. In totaal heeft de politie een tweehonderdtal menschen aangehouden, onder wie veel opgeschoten jongens, maar ook buitenlandsche radraallers, die speciaal voor den eersten Augustus overgekomen waren. Merkwaardig genoeg is het aantal aangehouden vrouwen. De meesten werden echter na eenige uren weer op vrije voeten gesteld. Slechts tegen een tiental communisten zal ernstige vervolging worden ingesteld. Bij de betoogingen heeft ook Franz Plala, de redactiebende van het links-socialistische blad Der Abend, weer een rol gespeeld, de man, die nog altijd den naam heeft in Juli 1927 het eerste schot te hebben, al is dit voor de rechtbank niet zoo steilig bewezen kunnen worden, dat er een veroordeeling op volgen kon. Intusschen heeft deze eerste Augustus wel geleerd, dat men voor een herhaling van dien 15en Juli van twee jaar her niet meer behoef te vrezen, vooral niet zoolang de socialist, gelijk zij ook thans weer gedaan hebben — in tegenstelling met vroeger — zich verre houden van alle straatbetoogingen, die op eenigerlei wijze tot onlusten aanleiding zouden kunnen geven.

De burgerwachten daarentegen, die onloscheurbaar in kracht winnen, hebben zich de kans niet laten ontnemen om 1 Augustus, tegelijk met de communisten te Weenen groote vergaderingen te houden in besloten gezelschap, wat de politie wel toestond. Hun aanvoerder dr. Priemer was uit de provincie naar de hoofdstad gekomen tot het bijwonen dezer vergaderingen, die ten slotte op oorlogsverklaringen aan de sociaal-democraten uitliepen. Dr. Priemer verklaarde openlijk, dat het doel van de burgerwachten de vernietiging is van het marxisme van de sociaal-democratie. Daarin is geen vergelijk mogelijk, slechts een strijd op leven of dood. Een van beiden moet overwinnen. In het laatste van September zal de burgerwacht elke dag zich laten gelden.

Ook kalme beoordeelaars van den toestand, wien partijnood vreemd is, geven toe, dat de vorming van de burgerwachten oorspronkelijk een begrijpelijke reactie is geweest op uitwassen van den radicalen dwang der socialist, die onnodig dikwijls tot schrikachtig en straatbetoogingen overging. De vorming van den republikeinschen Schutzbund als onwettig militair instrument van de socialistische partij moest daarom in die dagen ook een bedenkenlijken indruk maken en wettigde de oprichting van de burgerwachten als tegenwicht. Terwijl echter de socialist en hun schutjer de laatste maanden de ontwapeningsleus niet alleen aanvaard, maar zelfs eigener beweging hebben aangeheven en een opmerkelijke terughouding in acht nemen, ontvouwen de burgerwachten een beweging, die langzamerhand voor de rust des lands gevaarlijk wordt. Voornamelijk politici van de rechterzijde, zoals de bekende Weense Christelijke leider Kunisch, hebben reeds vaak gewaarschuwd, dat de burgerwachten als zij op dezen weg voortgaan, een bedreiging voor de democratie en het parlementarisme vormen. Het vraagstuk is ernstiger, omdat dr. Seipel de burgerwacht steunt. Het is te hopen, dat de botsing, die hieruit in het najaar moet voortvloeien, geen al te groote schokken met zich zal brengen.

Voor het overige is Oostenrijk behalve door de communistische actie voor den eersten Augustus ook aan de sowjet-unie herinnerd door het hijschen van de Russische vlag op Frans Jozeftland, dat de unie al drie jaren her in bezit had genomen. Frans Jozeftland was de eenige, vaak veel bespottte kolonie van de oude Oostenrijksch-Hongaarsche monarchie. Payer, de beroemde Poolvaarder en schilder, had het land voor Oostenrijk in bezit genomen en het den Weenen in een reeks fraaie schilderijen, die in dien tijd van omstreeks 1870 veld opzden baarden, getoond. Hoewel deze kolonie geen mate-riele waarde had betekende zij voor de oude monarchie veel uit moreel en wetenschappelijk oogpunt, zoodat men niet van valsche sentimentaliteit kan spreken nu de bladen thans weemoedige grappes maken om het feit in het licht te stellen, dat over Frans Jozeftland thans de sowjetster is opgegaan.

Van sterren gesproken. De opening van de esperantotoonstelling en het esperantomuseum juist in deze dagen van communistische agitatie, heeft tot veel misverstand aanleiding gegeven, doordat de esperantisten als herkenningsteeken een ster dragen, die hier aan de grens vaak voor de sowjetster wordt aangezien. Onder het publiek wekte het dan aanvankelijk ook ongerustheid, die sterdragers vlak voor de 15en Augustus maar in groote troepen rond trekken en dat terwijl het meereendeel hunner notabene nog "Russisch" sprak. Toen de bladen het misverstand ophelderden, moet er hier en wel veel gelachen zijn. Intusschen mag thans na de mislukking van de communistische beweging, de andere sterbeweging zich in veel belangstelling verheugen. Een 30 tal landen is op deze esperantistische feesten vertegenwoordigd en ook Nederland ontbreekt niet daarbij.

Verantwoordelijkheid van den dagblad-redacteur.

Men schrijft ons uit Boedapest: In een artikel, dat het democratische Kamerlid József Pakots in 1926 in het weekblad Folgar geschreven heeft, kwamen enkele zinsneden voor, waardoor de toenmalige leiders van de anti-semietische partij zich beleedigd achtten, weshalve zij eene aanklacht tegen Pakots indienden. Daar het parlement niet van zins bleek het immunitetsrecht van Pakots op te heffen, dienden zij eene nieuwe aanklacht in tegen den verantwoordelijken redacteur van de Folgar. In deze zaak heeft thans het gerecht beslist, dat volgens de juridische praktijk, in de gevallen, waarin de rijksged bij immunitetsrecht van een afgevaardigde-artikelschrijver niet opheft, de verantwoordelijkheid voor den inhoud daarvan den redacteur toekomt.

De strijd tegen de roovers in Roemenië.

Naar Wolff uit Boekarest meldt, neemt de Roemeensche geldmaffie krachtige maatregelen tot opooring en onderdrukking van de straatrovers, van wier brutale handelingen in verschillende deelen des lands wij herhaaldelijk gewag hebben gemaakt.

Bij het onderzoek inzake de bende, die in Moldavië opereert, is gebleken, dat de bandieten medeplichtigen hebben onder de ambtenaren te Jassy, van wie er reeds eenigen zijn aangehouden.

De petroleumbrand te Moren.

Alle pogingen tot blusschen tot dusver vruchteloos. De tegenstand dezer dagen bij een nieuwe wijze van blusschen ondoordringend.

Onze Balkancorrespondent schrijft d.d. 1 Augustus: In Mei 11, zijn enige boorgaten van verschillende petroleumkatsoppompen te Moren in brand geraakt, en het is tot dusver nog niet mogelijk gelukt te worden. Dit is de eerste petroleumbrand welke tot dusver in Roemenië is uitgebroken. Alle pogingen te blusschen zijn tevergeefs gebleven. Alleen de kosten dier pogingen bedragen reeds meer dan 50 miljoen lei (nageregeerd 700.000 gulden)! Een commissie werkt nu een nieuw plan tot blusschen uit, waartoe de voorbereidingen thans worden getroffen.

Aan den mond van boorgat 160, waar de brand begonnen is, heeft zich door chemische werking een steeds dikker wordende ijskorst gevormd; welk merkwaardig verschijnsel zeer de belangstelling trekt, ook van talrijke buitenlandse ingenieurs, onder wie Duitse, Engelse, Fransche en Amerikaansche, die van de ijskorst stukken hebben weten af te breken voor een nader onderzoek der samenstelling.

Een analyse van de uit de brandende boorgaten uitgestooten vloeibare en vaste stoffen heeft uitgewezen, dat deze niet meer zooveel paraffine bevatten als in den aanvang; daarentegen aanmerkelijk meer benzine, waardoor de schade nog vermeerderd wordt.

Het nieuwe blusschingsplan zal worden ondernomen met een toestel, daartoe samengesteld door de op het gebied ook buitlandsche bekende firma Telegen, dat nog laatstelijk bij een ernstige oliebrand in het petroleumgebied van Grosny in den Kaukasus doeltreffend is gebleken. Dat toestel wordt opgericht aan den mond van het boorgat, waar het de gassen, welke het vuur voeden, opzuigt en door een afvoerbuis zijdelings laat vervliegen.

Men was met de oprichting eenige dagen geleden gereed gekomen, en Dinsdag 30 Juli is het toestel voor 't eerst beproefd. Alles ging toen goed, tot in den nacht van gisteren, toen door een nog niet opgeklarde oorzaak de uitstroomende gassen uit de afvoerbuis zijn ontploft, waarbij drie personen ernstig zijn gewond, terwijl het toestel is beschadigd, zoodat het eerst moet hersteld worden, alvorens verder te kunnen worden aangevond.

Een Berlijnische filmfabriek heeft deze, gelukkig slechts zeldzaam voorkomende, gelegenheid om iets geheel buitengewoons en nog nooit vertoonds het publiek te verschaffen, niet willen laten voorbijgaan, en is met haar opnemings toestellen en drie bekende filmspelers naar Moren gekomen om het fantastische schouwspel van de brandende boorgaten op de rolprent te brengen.

De Balkanlanden.

Albanië.

Achmed Zogoe's werk. Het streven om van Albanië een modern Europeeschen staat te maken, en het Albaneesche volk de Westersche beschaving deelachtig te laten worden. Opmerkelijke uitkomsten. Een treffend manifest des konings.

(Van onzen Balkancorrespondent.)

31 Juli.

Albanië is nu sinds bijna een jaar een koninkrijk. Het uitroepen van Achmed Zogoe uit het landschap Mati tot koning der Albaniërs, den 1 September 1928, geschiedde zonder eenige tegenspraak, en men heeft zorg gedragen dat alle voorschriften van de democratische grondwet bij die gewichtige verandering in den regeringsvorm zijn geëerbiedigd. Ze is dan ook volgens alle parlementaire regelen volvoerd, naar alle regelen van de wet. Het nieuwe koninklijke parlement heeft daarop dadelijk zijn werkzaamheid op wetgevend gebied, naar de behoeften van den nieuwen toestand aangepast.

Over het algemeen kan worden gezegd, dat Noord- en Midden-Albanië, dat een vrij onberoesbaar, zwaarburchtig gebied vormt, de voornaamste steunpilaren van de monarchie zijn; terwijl het Zuidelijke, makkelijk toegankelijke Albanië veel meer democratisch-republikeinsch getint is.

Eigenlijk is in een land als Albanië, dat zich nog in politieke opkomst bevindt, de staatsvorm waaronder het wordt geregeerd, van ondergeschikte betekenis. De hoofdzak is, dat de bestaande regering voor een behoorlijk bestuur zorgt, dat de grooteleids arme bevolking voor hare producten afnemers vindt, en dat voor het vervoer daarvan eenigszins bruikbare wegen aanwezig zijn.

Verder komt het er in groote mate op aan wie, niet alleen regeert, maar ook bestuurt, op den man aan het hoofd van den staat. En nu is het wezenlijke in Albanië, dat Achmed Zogoe volstrekt konink der Albaniërs zijn wil, en dat hij dat ook werkelijk is door zijn sterke persoonlijkheid, door zijn bekwaamheid, en door zijn talent om alle hindernissen uit den weg te ruimen. Wat hij doet is juist, wat hij zegt is wet.

Toen verleden zomer de verandering in den staatsvorm van Albanië voor 't eerst ter sprake kwam, toonde in het Parlement de Kamer zich er dadelijk mee ingenomen, terwijl er in den Senaat bedenkingen tegen werden geopperd. Die oppositie werd ontvankelijk door eene verandering van de grondwet, voorgesteld door Achmed Zogoe, die toenmalig president van de Albaneesche republiek en tevens minister-president was, waarbij de Senaat werd opgeheven.

Zogoe I had zijn volk vier jaren van vrede en rust geschenkt, hetgeen, in verband met de verdeling van het volk in talrijke

Amstelveen

Plaats van kaart.
Heden overleed, na een langdurige ziekte, nog onverwacht, mijn beste Moeder,
Mevr. de Wed. M. H. VAN DER TAK KRAAIJEN, geb. G. van Schaik, in den ouderdom van 70 jaar.
M. VAN DER TAK KRAAIJEN, s-Gravenhage, 5 Augustus 1929. Laan van Meerdervoort 810.
Geen bezoek.
Op verzoek van de overledene hebben Donderdag a.s. te twee uur op de Algemeene Begraafplaats „Croswijk“ te Rotterdam, Vertrek van het sterfhuys te één uur.

Verloofd:
TO HAZEWINKEL, J. A. SMITS, Cand. Ir.
Zevenaar, Kerkstr.
Den Haag, v. Beverningkstr. 46.
Ontvanger:
11 Aug. '29, te Zevenaar, 3-5.
Ondertuig:
HANNIE A. STUIK DALM, Amsterdam.
C. VON LINDERN Jr., 6 Augustus 1929. Wassenaar. 35707.8

Getrouwd:
Mr. J. KARS en O. SITHOFF, Wassenaar, 6 Aug. 1929. 35659.6
G. F. TUPKER en HENNY LEBMAKERS, De Heer en Mevrouw TUPKER—Leermakera zegen, mede andere wederzijdsche familie, hartelijk dank voor de zeer vele blikken van belangstelling, bij hun huwelijks onderzocht, 35397.12
Dordrecht, 6 Augustus 1929.

Getrouwd:
LOUISE F. HAVERHORST, Litt. Neerl. Doct., Dr. TAN TENG ENG, De Heer en Mevrouw TAN-Haverhorst betuigen hun hartelijken dank voor de blikken van belangstelling bij hun huwelijks onderzocht, 35363.8
De Heer en Mevrouw Dr. J. BRUST—de Vries geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun zoon
FREDERIK HENDERIK JOHANNES, Rotterdam, 5 Augustus 1929. Aelbrechtsplein 33. 35393.10
Tid. Diacessenhuys, Westersingel.

De Heer en Mevrouw F. W. A. NIERICKER—Fontijn geven kennis van de geboorte van hun Dochter
ANNIE MARIE, Rotterdam, 5 Augustus 1929. St. Franciscus Gasthuys.
Heden overleed na een langdurig en geduldig liden, onze innig geliefde Broeder, Zwager en Oom,
MAX COHN, in den ouderdom van 59 jaren.
Walenburgerweg 71.
JENNY COHN, HEDWIG COHN, Heemraadsingel 182
ELIA FRANK—Cohn, J. FRANK, Paderborn.
MAX GOLDSTEIN, FRITZ GOLDSTEIN, Rotterdam, 4 Augustus 1929. Walenburgerweg 71.
De crematie zal plaats hebben Woensdag a.s. te Driehuis/Westerveld, na aankomst van trein 13.16.
Eenige kennisgeving.

Directie en Commissarissen der N. V. LEDERMAATSCHAPPIJ J. FRANK & Co. en der N. V. SELEMAKO, geven met groot leedzaam kennis van het overlijden van den Directeur, den Heer MAX COHN, wiens groote werkracht en trouw vriendschap zij steeds dankbaar zullen denken.
J. FRANK, S. S. WIJSENBEK, 35657.15
Volstrekt eenige kennisgeving.

Heden overleed plotseling, tot onze diepe droefheid, onze lieve Moeder, Behuwd- en Grootmoeder,
Mevrouw de Wed. F. VAN LEEUWEN-Oppenheim, Rotterdam:
E. VAN LEEUWEN, London:
A. VAN LEEUWEN, GR. VAN LEEUWEN-O'Shea, Rotterdam:
B. WALRAVEN-van Leeuwen, J. WALRAVEN Jr. en Klein kinderen, Rotterdam, 4 Augustus 1929. Henegouwerlaan 31 R.
De ternaarbestelling zal plaats hebben Woensdag a.s. op de Israëlietische begraafplaats Toepel, vertrek van het sterfhuys te 1 ure.

Heden overleed onverwacht, tot onze diepe droefheid, onze lieve Zuster en Tante,
Mevrouw de Wed. F. VAN LEEUWEN-Oppenheim, Uit aller naam: F. D. OPPENHEIM, Rotterdam, 4 Augustus 1929. 35623.11

Heden overleed alhier mijn Vader, Jonkheer Mr. WILLEM ANNE REINOUD ENGEL, Weduwnaar van Jonkvrouw Henriëtte Wilhelmine van Panhuys, in den ouderdom van bijna 82 jaar.
Jhr. W. E. ENGEL, Hilversum, 5 Augustus 1929. Volstrekt eenige kennisgeving. Realist geen bezoek.

Heden overleed te Amsterdam, tot onze droefheid, onze geliefde Schoonzuster en Tante,
GLARA MARIA LUISE FLIEROL, Edeleerzoon van Mr. Dr. H. W. Hovy, Uit aller naam: R. A. DE SAVORNIN, IOLMAN—Hovy, s-Gravenhage, 5 Augustus 1929. 35714.14

Heden overleed te Amsterdam, tot onze droefheid, onze geliefde Schoonzuster en Tante,
GLARA MARIA LUISE FLIEROL, Edeleerzoon van Mr. Dr. H. W. Hovy, Uit aller naam: R. A. DE SAVORNIN, IOLMAN—Hovy, s-Gravenhage, 5 Augustus 1929. 35714.14

Plaats van kaart.

Heden overleed, na een langdurige ziekte, nog onverwacht, mijn beste Moeder,
Mevr. de Wed. M. H. VAN DER TAK KRAAIJEN, geb. G. van Schaik, in den ouderdom van 70 jaar.
M. VAN DER TAK KRAAIJEN, s-Gravenhage, 5 Augustus 1929. Laan van Meerdervoort 810.
Geen bezoek.
Op verzoek van de overledene hebben Donderdag a.s. te twee uur op de Algemeene Begraafplaats „Croswijk“ te Rotterdam, Vertrek van het sterfhuys te één uur.

Heden overleed zacht en kalm onze lieve Tante en Behuiddante, Mevrouw J. H. G. SCHOLL ENGBERTS, in den ouderdom van bijna 81 jaar.
G. JANSSEN—Scholl Engberts, W. JANSSEN, Almelo, 5 Augustus 1929. Bezoeken kunnen niet worden afgewacht.

Eenige en algemeene kennisgeving.
Heden overleed, tot onze diepe droefheid, onze lieve Man en Zwager,
FREDERIK JOHANNES DONKER, in den ouderdom van 68 jaar.
Uit aller naam: E. M. DONKER—Dessauvage, Haarlem, 4 Augustus 1929. Leidschevaart 122.
Verzoeken geen bloemen.
Geen bezoek.
De ternaarbestelling zal plaats hebben op Woensdag 7 Augustus a.s. ten 2 uur op de Algemeene Begraafplaats te Haarlem (singel Kleverlaan).

Heden overleed in het Diaconessenhuys te Breda, Onze Vader, Behuidd- en Grootvader, de Heer ELIAS PAULUS WILLEM STOOPE, in den ouderdom van 63 jaar.
Baden bij Weenen, H. P. Baroness v. d. BORCH, TOT VERVOLDE—Stoop, A. A. Baron v. d. BORCH, TOT VERVOLDE, en Kinderen.
Amsterdam, P. STOOPE, 4 Augustus 1929.
De crematie zal plaats hebben Donderdag a.s. te Driehuis/Westerveld, na aankomst van trein 14.16.
Volstrekt eenige kennisgeving.

Heden overleed in het Diaconessenhuys te Breda mijn Broeder, de Heer ELIAS PAULUS WILLEM STOOPE, in den ouderdom van 63 jaar.
J. A. STOOPE VAN ZWINDRECHT, Dordrecht, 4 Augustus 1929. Volstrekt eenige kennisgeving.

Heden overleed te Jutphaas, in den ouderdom van 64 jaren, geheel onverwacht, onze lieve Vader
Dr. HERMANUS IDENBURG, Arts, Weduwnaar van Jeannette Henriëtte Broers, C. M. IDENBURG, E. J. IDENBURG, Utrecht, 4 Augustus 1929. Jan van Soeststraat No. 10 bis.
Geen bloemen.
De begrafenis zal plaats hebben Woensdag 7 Augustus a.s., s middags twaalf uur op de tweede algemeene begraafplaats te Utrecht.
Volstrekt eenige en algemeene kennisgeving.

Heden overleed onze lieve Vrouw en Moeder
MARGARETHA CATHARINA DONKERSLOOT, in den ouderdom van 53 jaar.
Ds. J. A. HOEK, Nijega (Small.) H. E. VAN STAPPEN—Hoek, J. VAN STAPPEN, Maastricht, J. A. HOEK Jr., W. A. HOEK, Nijega (Small.), den 4 Augustus '29. 35603.19

Heden overleed tot onze diepe droefheid te Nijega onze lieve Zuster en Behuiddzuster,
Mevrouw MARGARETHA CATHARINA HOEK—Donkersloot, 4 Aug. 1929.
Rhoon: A. G. DONKERSLOOT, Overschie: J. DONKERSLOOT, P. J. M. A. DONKERSLOOT—Hack, Rotterdam: W. N. DONKERSLOOT, A. DONKERSLOOT—Bridé, 35633.21

Prof. Dr. L. BOUMAN UTRECHT.
IS AFWEZIG TOT 15 OKTOBER. 35613.8

TANDARTS KRIJN VERHOEVEN J.Lzn. TOT EN MET VRIJDAG A.S. NIET TE CONSULTEEREN.
Voor spoedgevallen: 35600.8
Tandarts G. L. B. THIEMANN, Nieuwe Haven 157 a. Spreekuur 1-3.
Arts J. J. W. VADER, SCHIEDAMSCHEDIJWEG 304, afwezig tot 26 Augustus. 35687.6

Heden overleed te Amsterdam, tot onze droefheid, onze geliefde Schoonzuster en Tante,
GLARA MARIA LUISE FLIEROL, Edeleerzoon van Mr. Dr. H. W. Hovy, Uit aller naam: R. A. DE SAVORNIN, IOLMAN—Hovy, s-Gravenhage, 5 Augustus 1929. 35714.14

AFWEZIG TOT 2 SEPT.

J. A. STENFERT KROESE, ARTS.
Waargenomen wordt door: Dr. MOLL VAN CHARANTE, Dr. DE MONCHY, Dr. SIEGENBEEK VAN HEUKELOM, Dr. STRICKER. 38653.13

Dr. S. van Creveld, Kinderarts te Amsterdam, is weer te consulteren. 38559.6
Tot nadere aankondiging: **Dr. H. K. de Haas** Oogarts niet te consulteren; wel aanwezig. Spoedgevallen: 38717.13 Oogarts WESTERLING.

VRAAGDEMEUBELFABRIEK LOV TE OOSTERBEEK HAAR CATALOGUS MET BEGROTINGS VOOR UWE MEUBILERIJ. 35861.25

NOTARIEEL - EXAMEN. Gelegenheid tot opleiding bij J. LEVENKAMP, oud-Ontvanger der Registratie en Domeinen en Candidaat-Notaris. Exemplaren van volledige dictaten voor beide gedeelten beschikbaar. Adres: s-Hage, Reinkenstr. 80. 38571.9

MORGEN LAATSTE DAG COUPONS WIJ WENSCHEN ONZE GEHEELE VOORRAAD OP TE RUIMEN EN VERMINDEREN DAAROM ONZE REEDS STERK VERLAAGDE UITVERKOOPSPRIJZEN NOGMAALS MET 20% EXTRA KORTING. **GERZON** ROTTERDAM

Heden overleed onze lieve Vrouw en Moeder
MARGARETHA CATHARINA DONKERSLOOT, in den ouderdom van 53 jaar.
Ds. J. A. HOEK, Nijega (Small.) H. E. VAN STAPPEN—Hoek, J. VAN STAPPEN, Maastricht, J. A. HOEK Jr., W. A. HOEK, Nijega (Small.), den 4 Augustus '29. 35603.19

Heden overleed tot onze diepe droefheid te Nijega onze lieve Zuster en Behuiddzuster,
Mevrouw MARGARETHA CATHARINA HOEK—Donkersloot, 4 Aug. 1929.
Rhoon: A. G. DONKERSLOOT, Overschie: J. DONKERSLOOT, P. J. M. A. DONKERSLOOT—Hack, Rotterdam: W. N. DONKERSLOOT, A. DONKERSLOOT—Bridé, 35633.21

Prof. Dr. L. BOUMAN UTRECHT.
IS AFWEZIG TOT 15 OKTOBER. 35613.8

TANDARTS KRIJN VERHOEVEN J.Lzn. TOT EN MET VRIJDAG A.S. NIET TE CONSULTEEREN.
Voor spoedgevallen: 35600.8
Tandarts G. L. B. THIEMANN, Nieuwe Haven 157 a. Spreekuur 1-3.
Arts J. J. W. VADER, SCHIEDAMSCHEDIJWEG 304, afwezig tot 26 Augustus. 35687.6

Heden overleed te Amsterdam, tot onze droefheid, onze geliefde Schoonzuster en Tante,
GLARA MARIA LUISE FLIEROL, Edeleerzoon van Mr. Dr. H. W. Hovy, Uit aller naam: R. A. DE SAVORNIN, IOLMAN—Hovy, s-Gravenhage, 5 Augustus 1929. 35714.14

Muziek Avond

„Ik kwam, zong en overvoul“ zou Richard Tauber met een kleine variatie op het bekende spreekwoord met recht kunnen zeggen. Het publiek is in extase over zijn schitterende zangsterlenten en ongetwijfeld is Richard Tauber dan ook de tenor van het ogenblik. Heck's City-Lunchroom huldigt den grooten zanger eveneens gaarne. Vandaar dat er Woensdagavond a.s. een speciale

RICHARD TAUBER avond plaats vindt, waarop de Super-Panatrope Richard Tauber's mooiste liederen op eminente wijze vertolken zal, terwijl ook het programma van het City-orkest er, zooals altijd, wezen mag. Wie van Tauber's kunst genieten wil, gaat daarom Woensdagavond a.s. naar

Heck's City-Lunchroom NOORDBLAAK 71-75 ROTTERDAM
De platen zijn geleverd door de fa. Ph. Hakker Jr. te Rotterdam.
Iederen Vrijdag Opera- en Operette-Avond.
Zondags (12.30-1.30) een uurtje lunchmuziek.

KOLYNOS op een drogen borstel verwijderd bij het poetsen fermenterende voedseldeeltjes, lost tandslag op, vernietigt gevaarlijke bacteriën, voorkomt tandpijn, tandbederf en infectie van het tandvleesch. Het houdt uw mond gezond. Uren daarna proeft u nog den verfrissenden aangename smaak. Probeer heden nog Kolynos en u zult zeggen: „Mijn mond is volkomen zuiver.“ **KOLYNOS TANDPASTA**

Prijsvraag „Aurore“ Controle op 't Consumptie-lid. Daar is geen vreeze voor: Wanneer men deze gewilde spij. Bereidt zoals „AURORE“. f 2.50 en een 1/2 blok roomijs aan: I. VAN DAALEN, Baarstraat 66 a. 35897.32

J. VAN EMDE, PEDICURE, IS VAN 11 AUG. TOT SEPTEMBER AFWEZIG. 35865.6

AREOMETERS voor olie, honing, melk, alcohol, enz. M. SANDWIJK, Instrumentmaker Opticien, Jonker Fransstr. 93, Rotterdam.

KAPITAAL. Voor uitbreiding van een page, bloeiende zaak, uiting van particulier initiatief, welke gedurende 4 jaren bestaat, en steeds aan alle financiële verplichtingen kon voldoen, wordt GEVRAAGD

VIJF DUIZEND GULDEN tegen acht procent rente, met door familie gegarandeerde jaarlijkse aflossing van duizend gulden. Zekerheid: eigendom nieuw huis, waarin de zaak gevestigd is, drukke zaak ter waarde van f 10.000, en levensverzekeringssom. Prima referentie. 19 Brieven Nr. 38015, bur. dezer Crt.

NOTARIAATOPLEIDING AANVANG DER NIEUWE CURSUSSEN SEPTEMBER A.S. — M. A. G. ROELANTS, Candidaat-Notaris, v. Borselenstraat 10 B, Rotterdam. 38880.8

Deutsche Stenotypist zu mögl. bakiem Eintritt in ein Schiffahrts- u. Speditionsgeschäft gesucht. Gute engl. u. holl. Sprachkenntnisse erforderlich. /10 Haverburen unter Nr. 35437 an die Exp. d. Bl.

Slechte reuk uit den mond

werkt afstootend. Leely gekleurde tanden ontstien het knapste gezicht. Beide schoonheidsgebreken worden dikwyls reeds verholpen door eenmaal poetsen met de heerlijk verfrissende tandpasta Chlorodont. De tanden verkrijgen reeds na kort gebruik een prachtige ivoren glans, ook op zide; by gelyktijdige gebruikmaking van den daarvoor speciaal geconstrueerden Chlorodont-tandenborstel, die ietels byzonders is. Rottende spysresten in de tusschenruimten der tanden als oorzaak voor onaangename reuk uit den mond worden daarmede grondig verwijderd. Probeer U het eerst met een tube van 35 cent, groote tube 60 cent. Chlorodont-tandenborstel voor dames 75 cent (zachte borstels), voor heeren 75 cent (harde borstels). Alleen echt in blauw-groene origineele verpakking met het opschrift „Chlorodont“. Overal verkrijgbaar.

KOLYNOS op een drogen borstel verwijderd bij het poetsen fermenterende voedseldeeltjes, lost tandslag op, vernietigt gevaarlijke bacteriën, voorkomt tandpijn, tandbederf en infectie van het tandvleesch. Het houdt uw mond gezond. Uren daarna proeft u nog den verfrissenden aangename smaak. Probeer heden nog Kolynos en u zult zeggen: „Mijn mond is volkomen zuiver.“ **KOLYNOS TANDPASTA**

Prijsvraag „Aurore“ Controle op 't Consumptie-lid. Daar is geen vreeze voor: Wanneer men deze gewilde spij. Bereidt zoals „AURORE“. f 2.50 en een 1/2 blok roomijs aan: I. VAN DAALEN, Baarstraat 66 a. 35897.32

J. VAN EMDE, PEDICURE, IS VAN 11 AUG. TOT SEPTEMBER AFWEZIG. 35865.6

AREOMETERS voor olie, honing, melk, alcohol, enz. M. SANDWIJK, Instrumentmaker Opticien, Jonker Fransstr. 93, Rotterdam.

KAPITAAL. Voor uitbreiding van een page, bloeiende zaak, uiting van particulier initiatief, welke gedurende 4 jaren bestaat, en steeds aan alle financiële verplichtingen kon voldoen, wordt GEVRAAGD

VIJF DUIZEND GULDEN tegen acht procent rente, met door familie gegarandeerde jaarlijkse aflossing van duizend gulden. Zekerheid: eigendom nieuw huis, waarin de zaak gevestigd is, drukke zaak ter waarde van f 10.000, en levensverzekeringssom. Prima referentie. 19 Brieven Nr. 38015, bur. dezer Crt.

NOTARIAATOPLEIDING AANVANG DER NIEUWE CURSUSSEN SEPTEMBER A.S. — M. A. G. ROELANTS, Candidaat-Notaris, v. Borselenstraat 10 B, Rotterdam. 38880.8

Deutsche Stenotypist zu mögl. bakiem Eintritt in ein Schiffahrts- u. Speditionsgeschäft gesucht. Gute engl. u. holl. Sprachkenntnisse erforderlich. /10 Haverburen unter Nr. 35437 an die Exp. d. Bl.

Gezondheidsadvies Het is raadzaam om de gezondheid te bewaken door regelmatig gebruik te maken van de bekende en bewaarde tandpasta Kolynos. Het houdt de tanden gezond en voorkomt tandpijn en tandbederf. Het is ook raadzaam om de tanden regelmatig te poetsen met de bekende en bewaarde tandpasta Kolynos. Het houdt de tanden gezond en voorkomt tandpijn en tandbederf.

HERPLAATSING WEGENS MISSTELLING.

Voor de provincies Zuid-Holl. en Zeeland: N. Brab. en Limb. wordt gezocht een **KAPITAALKRACHTIGE FIRMA**, om **STOEWER RECORD SNEL-SCHRIJFMACHINE** en **STOEWER PORTABLE SNEL-SCHRIJFMACHINE** als AGENT voor eigen rekening te exploiteeren. Reflectanten moeten met de branche bekend zijn en in staat zijn alle benodigde „service“ te geven. Br. m. opg. v. ref. aan de Directie v. d. N.V. F. CREVELD LECHLEITNER & Co., Utrechtsestr. 33, A'dam C.

GEVRAAGD: **ACTIEVE VERTEGENWOORDIGERS (STERS)** Verdienste f 100.— p. m. Schriftel. sollicitaties worden ingewacht bij de VERZ. NIEUWE BOERHAAVE, Parkstraat 24a, Den Haag.

N.V. PHILIPS GLOEIAMPENFABRIEKEN **VRAAGT** wegens uitbreiding van haar Bouwkundig Bedrijf te Eindhoven **ERVAREN BOUWKUNDIGE TEKENAARS**. Slechts allereerste krachten, die in staat zijn zelfstandig werken en over ruime ervaring op het gebied van fabrieksbouw beschikken, komen in aanmerking. Brieven met uitvoerige inlichtingen omtrent leeftijd, levensloop en praktijk, met vermelding van verlaand aanvaarsalaris, onder motto „Bouwkundig Teekenaar“ te richten aan de afdeling Arbeid. 35801.8

UITSTEKENDE EN ZEER GEZIENE DIRECTEURSPOSITIE AANGEBODEN aan Koopman met groot Organisatietalent de hoogste der moderne talen. Voorwaarden: overname f 25.000 aandelen ener Nederl. Mij. met zetel te den Haag. Het betreft de **WERELDOORGANGS- en VERKEERMAATSCHAPPIJ**, waarvan onontbeerlijk, **FIRSTCLASS SUCCESARTIKEL**, waarvan wereldverkoop verzekerd is. Buitendien worden nog meer belangrijke handelsvoordeelen geboden. Uitvoerige brieven, onder No. 38900, Bur. d. Courant.

N.V. Willem Smit & Co's Transformatorenfab. GROENESTRAAT 336 - NIJMEGEN — vraagt — **een Constructeur-Teken.** en **een Calqueerder.** Zich uitsluitend schriftelijk aan te melden, onder overlegging copie-getuigschriften en onder opgave van verlangd salaris.

EXPORTBEDIENDE GEVRAAGD op handelskantoor voor behandeling buiteland orders, wissels en assurantie zaken. Grondige kennis moderne talen wordt verlangd. Leeftijd 25 jaar. Brieven met opg. leeftijd, vorigen werkkring, dipl. verl. sal. en event. datum indiensttreding, onder No. 1 Bureau dezer Courant.

ERVAREN STENOTYPISTE in de Nederlandsche taal vlog stenografische kennisde opnemen. Bekendheid met de papierbranche en met één of meer der talen strekt tot aanbeveling. Brieven letter G. 80, Adv.-Bur. G. 80, GVBVS, Winhaven 42.

WOORD LEVENSPPOSITIE AANGEBODEN in fabriek van houtbewerking in het Noorden des lands. Kap. deel. van 10 à 15 mille vereischt. Brieven met volledige inl. onder No. 35883, bur. dezer Courant. 11

2e Buffetbedien Gevraagd aankomend Buffetbedien voor te kl. Café-Restaurant. Goed kunnende Biedt Br. M.D.R., NIGH & v. DITMAR's Adv.-Bur., Rotterdam.

ARTS VRAAGT MEID-HUISHOUDSTER Br. No. 38591, Bur. d. G. Gevraagd v. directe indiensttreding **Kantoorbedienende** (V) voor administratieve werkzaamheden. M.U.L.O. overzeesche genoten te de. Leeftijd tot 18 jaar. 35 Brieven aan N.V. Cons. Handelsonderneming „Praktisch Speykstraat 24-26 te Rotterdam. Geen persoonlijke aanmelding.

PROVISOR GEVRAAGD. Voldoende assistentie aanwezig. Brieven No. 38639, bur. dezer Crt.

Betrekking zoekende Besch. Jongedame zoekt plaatsing als assistente of secretaresse bij Dokter of Tandarts. Br. N.R.C. 142.

Beschaafd Jongmensch, 29 jaar, P.G., alg. ontv., accuraat, vooruitstrevend, 4 jaar Kantoorbedienende, dipl. M.U.L.O., Steno, Boekhouden, Nederl. en Engelsche Corr., bekend met typen, Duitsch, Fransch, zoekt in den omtrek van Rotterdam vaste positie met goede vooruitzichten. Br. No. 38627, bur. d. Crt. 10

Biedt zich aan Heer voor het vertalen van boeken, tijdschriften etc. als ook Handels- en andere correspondentie in/uit de

PORTUGEESE DUITSCHE en ENGELSche talen. Brieven No.38874, Bureau dezer Crt.

BESCHAAFD HEER (Belg), talen steno, VRAAGT VERTEGENWOORDIGING voor België van groote Firma. 6 Br. No. 38876, Bur. dez. Courant.

GLASHANDEL. Jonge man, 26 jr., 7 jr. in glashandel werkzaam, niet een omzet van 1 1/2 à 2 ton per jaar, ZOekt BETREKKING als HOOFDVERTEGENWOORDIGER of DIRECTEUR van een solide firma. Uitstekende referentie. 12 Br. No. 38621 bur. dezer Courant.

Huwelijk. Welke serieuze Heer het alleen zijn noede, verlangend naar sympathie en gezellige huishouding, w. k. m. met besch. Dame, 40 jaar. Br. N.R.C. 2210.

B. R. O. Brief ligt Kiosk Bl. laan. 108

ADVERTENTIEN.

AN LENT & Co., ROTTERDAM.
Nieuwe Haven 35/37 — Telef. 2820. 27685/14
Speciaalhandel fijne Bouwmaterialen.

VACANTIE
N.V. H. W. TOLENAAR'S
WONINGINRICHTINGEN.

Wegens vacantie personeel is de fabriek
GESLOTEN van 12 tot en met 17 Augustus.
Kantoor en magazijn Boezemsingel 196
blijven geopend.

38685/44

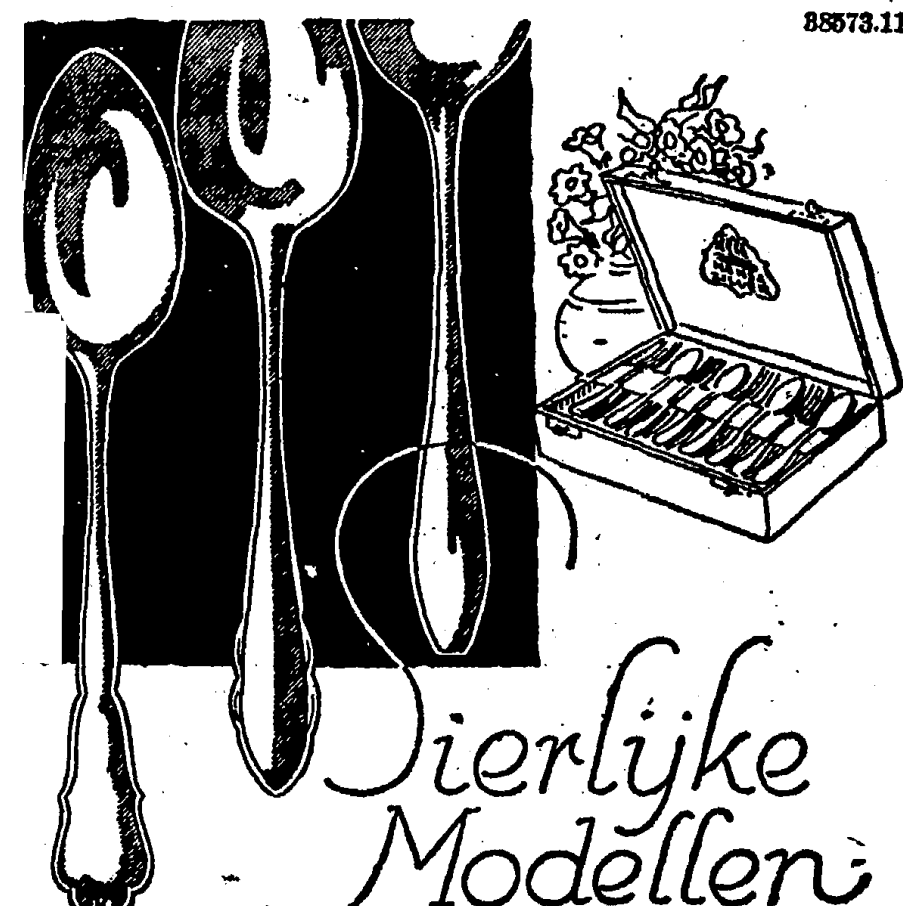
EVEN GEMAKKELIJK
ALS THUIS

kunt Ge op reis Uw kleer-
ren vinden, wanneer Ge
ze medeneemt in een kast-
koffer. U behoeft hem
slechts eens in Uw leven
aan te schaffen wanneer
U hem koopt bij
Zumpolle.

ZUMPOLLE

DEN HAAG, VEENSTR. FR. HENDRIK. ROTTERDAM
AMSTERDAM, KALVERSTR. 69 EN 188 HOOFDSTEEG

38675/100

HANSA ZILVER munt uit door fraaie,
sierlijk bewerkte modellen en onberis-
pelijke uitvoering.
HANSA verzilverde couverts zijn
goedkoper dan enig ander product
op dit gebied. Ook in gewaarborgd
massief zilver verkrijgbaar.

HANSA ZILVER
Het laagst geprijsd - Het hoogst geprezen

EIGEN STOFFEERDERIJ, DUS GEEN MASSAWERK.
N.V. MOZES KNAP & ZOON
NIEUWE HAVEN 31/33 — ROTTERDAM.

38677/20

Inbraak Boompjes 23, Rotterdam.

Aan M. T. LINDHOUT'S BRANDKASTENHANDEL,
Nieuwehaven 137, Rotterdam.

Mijnheer,
Naar aanleiding van de bij ons plaats gehad hebbende poging tot
inbraak, 11. Dinsdagavond, kunnen wij U mededeelen, dat
de inbrekers geen poging hebben gedaan om de bij U gekochte
MILNERS BRANDKAST
te forceren, hetgeen getuigt voor hare soliditeit.

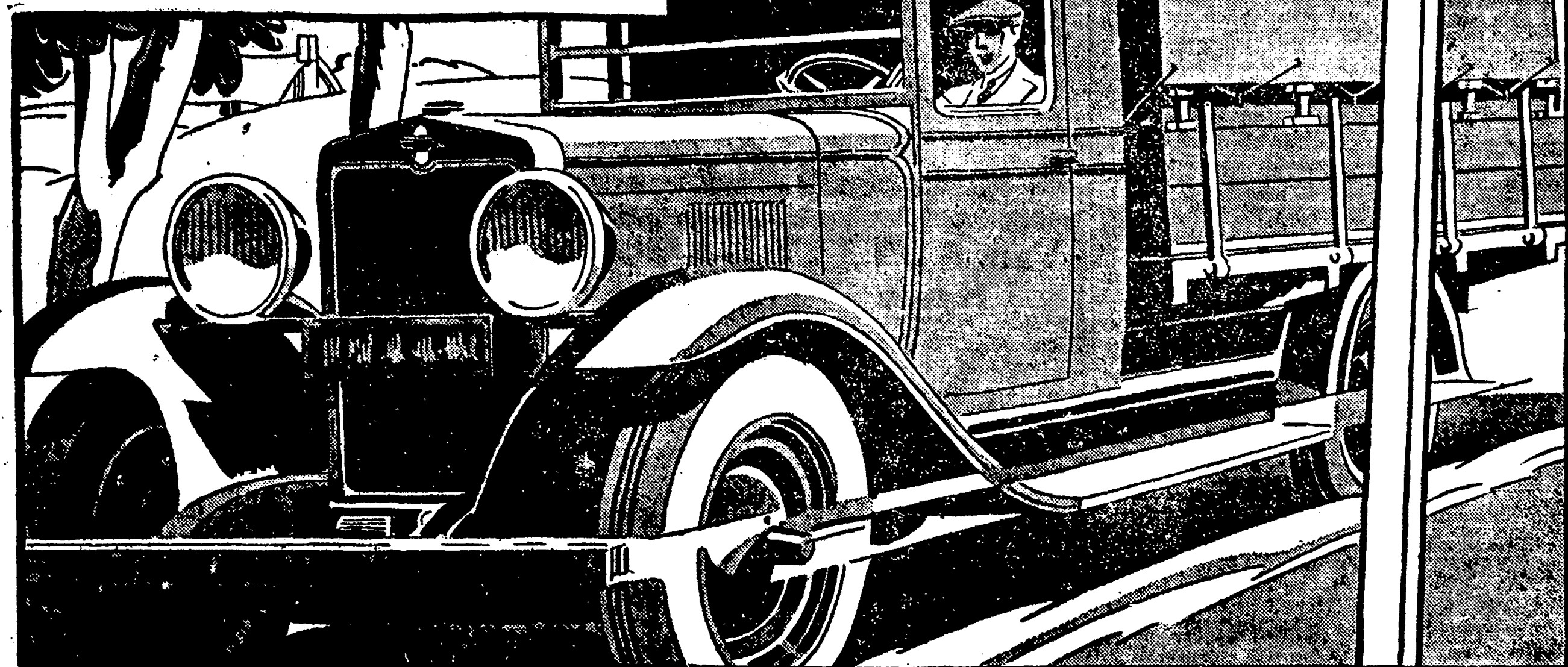
Hoogachtend,
w. get. PETERSON & HAUCHMANN.
Resumeerende aan het bovenstaande vestig ik de aandacht op mijn
rek in UITERST SOLIDE, 1e KLAS 2e HANDS BRAND- EN INBRAAK-
VRIJE KASTEN, in alle merken en maten voorradig. Tevens solide
2e HANDS KANTOORMEUBELN.

Mitsaam naberevend,
M. T. LINDHOUT'S BRANDKASTENHANDEL, 38691/50
NIEUWEHAVEN 137 ROTTERDAM TELEF. 55248.
INKOOP. VERKOOP.

HANDELSWETENSCHAPPELIJKE EXAMENS
1930 en 1931.

Van het INSTITUUT VOOR HANDELSWETENSCHAPPEN, Johan
de Wittstraat 102-104, Leiden, zijn verschenen de nieuwe proce-
duren voor: De Accountantsexamens; M.O. Boekhouden 1930 en
1931; Staatpraktijkexamens 1930 en 1931; L.O. Handelskennis;
M.O. Staatshuishoudkunde; Vereenigingspraktijkexamens; Praktijk-
toetsingen (belastingconsulent, enz.). — Den aanvrager wordt het
prospectus gratis toegezonden voor de studie waarbij hij belang heeft.
Het prospectus bevat een uitvoerige (50-60 pag.) objectief
oetelende bespreking van het betreffende examen, 38619/32

TIJD
WINNEN
de beste geldbelegging

*De Chevrolet Truck wint tijd, niet alleen voor
Uw eigen bedrijf, doch tevens voor Uwe klanten*

Hoe vaak is het U in de praktijk niet opgevallen, dat bij gelijke
Hopen, klanten de voorkeur geven aan den leverancier, die
de waren het eerst levert.

Het bezit van een Chevrolet Truck wekt het vertrouwen bij Uwe
afnemers. Wanneer U door stipte en geregelde leveringen Uw bedrijf
wenscht uit te breiden, is de Chevrolet vrachtauto de beste reclame
voor Uwe firma.

De plaatselijke Chevrolet dealer zal U gaarne de laatste verbete-
ringen aan dezen betrouwbaren vrachtwagen toonen, o. a. vier ver-
snellingen vooruit, langere wielbasis, versterkte chassisconstructie door
meer dwarsbalken, betrouwbare vierwieltremmen en bovendien den
krachtigen zescilindermotor.

Het inbedrijfstellen van een zescilinder Chevrolet Truck is een
der voornaamste factoren, die direct leiden tot de uitbreiding Uwer
zaken. Het G. M. A. C. termijnbetalingssysteem vergemakkelijkt des-
gewenscht den aankoop van een Chevrolet Truck.

De Heer J. H. LINDEMANS, Handelaar in scheepsbenodigdheden, Zalmhaven, 17,
ROTTERDAM

doet de volgende mededeelingen:

«Ons arbeidsveld vergrooten, spoedbestellingen snel en stipt op tijd uitvoeren. Deze
wensen brachten ons op de gedachte diverse bestel-auto's naar snelheid, betrouw-
baarheid en lage onderhoudskosten te beoordeelen. Door ongevraagde tevredenheids-
betuigingen van afnemers, welke zelf vrachtwagens exploiteeren, besloten wij in
Januari 1927 een Chevrolet bestel-auto in dienst te stellen. Onmiddellijk konden wij
een belangrijke, toename van afnemers boeken, uit vroeger voor ons onbereikbare
stadsgebedten. Zelfs uit plaatsjes 20 Km. van Rotterdam verwijderd ontvingen wij
bestellingen.

Ten einde een beeld te geven wat onze Chevrolet voor ons doet geven wij onder-
staande voorbeelden:

1. — Kort na elkaar komen twee spoedbestellingen binnen. Een aflevering
op het vliegveld Waalhaven, en een bestelling achter in Hilligersberg
werden in een half uur door onze Chevrolet uitgevoerd.
2. — Een onzer afnemers verzoekt ons telefonisch om hulp. Haar vracht-
auto, met brood voor de ziekenhuizen staat onderweg, geen reserve-
wagen kan deze lading overnemen. Onze Chevrolet is onmiddellijk
ter plaatse en bedient voor onzen klant de ziekenhuizen.

Zoo is onze Chevrolet dag in, dag uit, in de weer en draagt haar sierlijk uiterlijk
niet weinig bij aan het cachet van ons bedrijf.

CHEVROLET TRUCKS

GENERAL MOTORS CONTINENTAL S. A.

N.V. HELD'S AUTOHANDEL

ROTTERDAM — NIEUWE BINNENWEG 71-77

CHEVROLET - PONTIAC - OAKLAND - G. M. C. TRUCKS

ROTTERDAMSCH AUTOMOBIELBEDRIJF

BUICK en MARQUETTE

BINNENWEG HOEK WESTERSINGEL 53 — TELEFOON 53058

GOEDKOOPE TREINEN

(MET REGENVERZEKERING)

Zondag 11 Aug. van Enschede en Oldenzaal t/m Almelo naar Coevorden t/m Stadskanaal.
Zondag 11 Aug. van Breda en Helmond t/m Geldermalsen naar Amsterdam.
Zondag 11 Aug. van Rotterdam, Utrecht en Amersfoort t/m Enkhuizen naar Urk en Kampen.
Dinsdag 13 Aug. van Rotterdam t/m Utrecht naar Ede t/m Nijmegen.
Dinsdag 13 Aug. van Amsterdam t/m Amersfoort naar Arnhem en Nijmegen.
Dinsdag 13 Aug. van Kampen, Zwartsluis, Meppel, Emmen, Almelo en Diepenveen-West t/m
Zwolle naar Amsterdam.

Woensdag 14 Aug. van Den Haag t/m Zevenhuizen-Moerk. en van Leiden t/m Waarder naar
Ede t/m Nijmegen.
Woensdag 14 Aug. van Stiens, Nieuwe Schans, Stadskanaal, Heerenveen en Sneek t/m Har-
lingen naar de Zuiderzeewerken.

ZIE AANPLAK- EN STROOIBILJETTEN. 38611/54

ZEE- EN STRANDWEEK-END.

Vrijdag 9 Augustus, ZEEREISJE per S.S. „Oranje Nassau" van Hoek
van Holland naar Vlissingen. Diner en Logies te Vlissingen.
Zaterdag 10 Augustus: Grote autotocht naar de Belgische Badplaatsen.
Lunch onderweg. Diner, Logies te Vlissingen.
Zondag 11 Augustus: Auto rondrit over het eiland Walcheren. Lunch
en diner te Vlissingen. Per trein naar Rotterdam.

De kosten van dit korte, doch zeer interessante reisje, bedragen f. 38.50,
alles inbegrepen. Voor hen die den autotocht naar België niet wenschen
nede te maken, doch den Zaterdag op eigen gelegenheid doorbrengen, be-
dragen de kosten f. 28.50.
Aanmelding door storting van het bedrag op de Girorekening der
N.V. No. 88398, kantoor Den Haag. Op het bijgevoegde: VOOR
WEEK-END WALCHEREN. Nadere inlichtingen bij het Centraal Bureau
der Nederlandsche Reisvereeniging, L. v. Meerdervoort 63-d, 's-Gravenhage.

Abonneert U op Economisch-Statistische Berichten

VERKOOP AUTOBUSSEN.

Denw. STOELINGA zal op
WOENSDAG 14 AUG. o.k., 's nam.
2 uur, 1/2. Poolsch Koffiehuis a/d
Melkmarkt te ZWOLLE publiek a/
contant VERKOOPEN:
5 bedrijfsvaardige, korten tijd in
dienst geweest zijnde,
Autobussen, merk „Bovy"
met 4 cyl. motoren, alle ongev.
228 M. breed met wielbasis 2 x 3.65 M.
(10 pers.) 1 x 3.85 M. (21 p.) 1 x
4.05 M. (25 p.), 1 x 5.65 M. (29 p.)
Bezichtiging op 13 Aug. van 10-6
uur, op verkoopdag van 10-12 uur
in de remise der D.B.M. a/d Meppel-
werf te Zwolle; proefrit toegestaan.
38617/20

SPECIALE AANBIEDING
SCHRIJFMACHINES.

Remington 11 met B. wagen f. 145.—
Remington 10 „ „ f. 105.—
Oliver 10 „ „ f. 100.—
Noiseless „ „ f. 90.—
Triumph „ „ f. 110.—
Corona reismachine (nieuw) f. 125.—
D. TREURE, GROOTE MARKT 2.
Tel. 51310. 38681/12

Burgemeester en Wethouders van
Hillegersberg zullen op VRIJDAG
16 AUGUSTUS a.s. des v.m. 10½ uur
aanbesteden:

AANBESTEDEN:

„HET OPBREKEN, OPHOO-
GEN EN HERSTRATEN VAN
DE BERGSCHIE PLASLAAN
TE HILLEGERSBERG".

Bestek en tekening zijn vanaf
Dinsdag 6 Augustus a.s. ten Raad-
huize verkrijgbaar tegen betaling
van f. 1.50. 38590/16

Hygiënische Artikelen
Patent Geneesmiddelen

Breuk- en Buikbanden,
Suspensoren, Lendenbanden,
Elastieken Kousen vanaf f. 3.—
Voor Dames vrouwelijke bediening.
fa. H. Spetter & Co., R'dam,
Tel. 5098 — Jonker Fransstraat 72.
2774/12

Toerisme Sport en Spel

A. MULLER & ZOON
LUXE CARROSSERIEËN — HERSTELLINGEN
DUCOLAKINRICHTING
VIJVERHOFFSTRAAT 82/88, TELEF. 42184-43525,
ROTTERDAM.

GROOTSTE EN DRUKSTE BEDRIJF HIER TER STEDE.
Alle bij ons in bewerking gegeven auto's, zoo ook de eigenaars en
chauffeurs der wagens, zijn in onze werkplaatsen tegen achale en
ongevallen verzekerd. 38671/29

ALFA ROMEO 1928

Schitterende transformable 6 pers. met wegdraaibare separatie, zoowel open
als gesloten, prachtmodel, 6 cyl., loopt zeer snel. Vorig jaar gekost f. 13.500.—
thans voor f. 5500.—. Spotkoopje. VOLLE GARANTIE VAN IMPORTEUR.
Te zien: H. LOEFFEN, Showroom Z.O. Binnensingel 1 g, den Haag.
Telefoon 12925 en 72315

Hotels en Pensions

DRIEBERGEN. Het Huis der Vreugd
Hotel-Pension „Het Wapen van Drie-
bergen" VOOR AUGUSTUS NOG
ENIGE KAMERS BESCHIK-
BAAR. Stroomend water, Garage.
Prachtige wandelwegen, 3 minuten
v. d. Busschen. Tel. 63. 38002/10

JO VAN AMMERS-KOLLEN
Roman van Tooneellevens.
3e Druk. Gebonden f. 5.00.
Uitgave NIJGH & v. DIJTHAM
Uitgevers-Maatschappij, R'dam.

STAMPERS, NAAMPLATEN
EN GRAVERWERKEN
BOERS & Co. Tel. 57194
KEIZERSTRAAT 6, R'DAM.
(GEEN FILIALEN)
48732/6

TE HUUR: 80 woningen. Huur f 5000.
Koopsom f 46.000. DE REGT.
Doelstraat 18. 58107

Net gemuebleerde zit- en slaapkamer
aangetoond, alleen inwoning.
Witte de Witstraat 81b. 1012

Zelfbewoning. Te koop gevraagd een
vrij boven- en benedenhuis op netten
stand. Br. N.R.C. 146.

Aangeboden: 2 p., gez. z. k. moeie
zit- en slaapkamer, str. w. Wed.
NICTERMAN, Delftsestraat 63.
1 min. D.F. 167

Aangeboden: gem. zit- en slaapkamer
suite, str. water, met ontbijt, 62.50.
Goede stand, centrum. Kortenaars-
straat 21a. 1613

Scheveningen. Te huur gemuebleerde
zit-slaapkamer, gebruik keuken. Har-
senhoekweg 123. 109

Opname in beschaafd gezin gezocht,
alleenwonend, door dame h.b.h.
W. of N.W. Vrije zit- (en) slaap-
kamer. Br. met prijsopgave N.R.C.
2020.

Aangeboden: Bel-étage, September.
Willem Bytewechstraat 113a, per
maand f 50.— VAN DAELLEN.
Proveniersplein 8. Telefoon 42355.
1418

Koulig gemuebleerde étage, str. w.,
badkamer m.p. aangebooden. Kne-
binnenweg 185, halve s-Gravendijk-
wal. 1115

OOSTVOORNE. Pension AKROEDY
na 15 Aug. kamers beschikbaar. 1019

Fraaie kamers beschikbaar, m. p., str.
water en gebruik bad. Heemstraatsin-
gel 96, hoek Graaf Florisstraat. 9913

Auto Stalling. In nette garage is nog
plaats voor 2 of 3 luxe auto's, met of
zonder ondergrond, tegen ingen. prijs.
Annex prima reparatieinrichting. Uit-
stekende ref. zijn te bekomen. Garage
„Econoom”. Herkerstr. 4a en 4b,
nabij Noordsingel. 381

Aangeboden: gem. zit- en slaapkamer,
m. o. z. p. s-Gravendijkwal 31, Tele-
foon 32052. 103

Ter 1 Sept. te huur: gem. zit- en
slaapkamer, str. water, bad m. o. z.
pension. Te verr. N. Binnenweg 175a
1827

Prachtig te huur: Middelen-
straat f 60.— p. m. Te verr. 8-5
uur. Tel. 32296. 1257

Te huur: een gedeelte van bovenhuis
op Bergschelaan. Br. N.R.C. 101.

TE HUUR: een groot WINKELHUIS
AAN DEN OPPER.
MET TWEETALAGES EN GROOTE MAGAZIJNRUIMTE.
Br. onder No. N. M. E. 4016, Adv.-Bur. v. STAAL & Co.,
Keerweerlaan 21. 38645.20

TE KOOP, WEGENS STERFGEVAL
1 PAND
gelegen aan hoofdweg en groot vaarwater te Leiden, oppervlakte
814 M², waarop woonhuis annex groote berggruimte, zeer geschikt
voor opslag, garage e.d. Ook in 2 gedeelten te koop. Brieven, onder
letter TT, v. ZWICHT, Boekhandel, Breestraat, Leiden. 38504/20

Vraag en Aanbod
AUTOMOBIELSLOOPERIJ GERT-
GES, BERGERS & Co., Rotterdam.
Tel. 33854. Koopt sloop- en bedrijfs-
klare wagens. Groote voorraad onder-
delen van vracht- en luxe wagens.
7228/

TE KOOP
van particulier prachtige Limousine
„EXCELSIOR” 7 personen, prima
staat. Zieh wenden tot C. L. M.,
28 Kunstlaan, Brussel, België.
38455/7

TE KOOP een 200 goed als nieuw
STUDEBAKER
type 1929. 5000 K.M. gelopen. Luxe
uitvoering, veel accessoires.
Br. No. B. 741, Bur. Amersf. Dag-
blad, Amersfoort. 38607.8

GELEGENHEIDSAANBIEDING.
Te koop een Citroën 1929, heeft
635 K.M. gelopen. Spoed gewenst.
Te bezichtigen 's avonds na 7 uur.
Adres Goudsche Agentuur en Comm-
handel Pa. GODDEWAAGEN in Co.,
Gouwe 60, Gouda. 38675.7

Handel Scheepvaart en Financien
N. Y. K.-LIJN
Keizerlijke Japanische Maildienst

Directe afvaarten van ROTTERDAM naar Singapore,
Hongkong, Shanghai, Kobe en Yokohama.
* s.s. Yone Maru 16 Aug.
* s.s. Matsunomiya Maru 5 Sept.
* s.s. Toyohashi Maru 27 Sept.
* Dit stoomschip loopt ook Nagasaki direct aan.
Mailbootdienst van ANTWERPEN naar Singapore,
Hongkong, Shanghai, Kobe en Yokohama.
* s.s. Atsuta Maru 13 Aug.
* s.s. Kashima Maru 27 Aug.
Wijzigingen in de afvaarten, etc. voorbehouden.

Lading kan ten allen tijde worden bezorgd.

Passage naar Straits (Nederl. Indië), China en Japan.
Passagiers kunnen embarkeren te Londen, Gibraltar, Marseille
en Napels.
Plaatsen kunnen bij de Passagebureaux besproken worden.
DE AGENTEN DER NIPPON YUSEN KAISHA:
Rotterdam: Phs. van Ommeren's Scheepvaartbedrijf.
Amsterdam: Van Es & Van Ommeren.

5 pCt. PANDBRIEVEN
à 98 %
(Pandbrieven in omloop ca. f 22.000.000.—)

N.V. NEDERLANDSCHE BANKINSTELLING
voor waarden belast met vruchtgebruik en periodieke uitkeeringen
te 's-Gravenhage 46112/50

Te huur voor H.H. Grooten:
Bouwing, kantoor en pakhuysruimte.
Beverweg 52, de Grootstraat 132.
Telef. 51901. 1625

Dokters: Te huur Westend beneden-
huis voor spreekkamer. Br. No. 975,
TOPMAN's Adv.-Bur., Mathenesser-
dijk 249. 1026

Aangeboden: Voorburgstraat 154, 1ste
étage, 5 kamers en keuken, f 36.—
2de étage 5 kamers en keuken, f 35.—
voor klein gezin. Beverweg Marchal,
1ste etage 152. 2424

Geldbelegging: Te koop tegen flink
percentage twee panden, Sionstraat
50-52 en twee panden, Korte
Schoonderloostraat 4-6. Beverweg
bij: DE WETTE, opzichter, Bleis-
wijkstraat 5. 2623

BENEDENHUIS. Te huur beneden-
huis, niet beléte, tuin op het Zuiden
Beukelsdijk 110 a. Beverweg: BOOT,
Bergschelaan 110 b. 1820

GELDBELEGGING. Te koop eenige
flinke panden, centrum, R'dam, tegen
9 %; ook zeer geschikt voor bedrijf
hetwelk flinke oppervlakte heeft.
Br. lett. P.C. Adv.-Bur. v. d. K.A.G.,
Zwartjanstraat 140. 2222

Aangeboden: gemuebleerde zit- en
slaapkamer, stroomend water. Bo-
venhuis Rochussenstraat 179 a. 1021

PAKHUIS
met spooraansluiting gevraagd voor
opslag bouwmaterialen. Begane grond
oppervl. 400 à 500 M². Zoo mogelijk
ook aan water gelegen. Br. lett.
M.H.A. NIJGH & v. DITMAR's
Adv.-Bur., Wijnhaven 113. 38655.9

Op den druksten winkelstand te
Schiedam uit de hand TE KOOP

EEN PAND.
Breedte 6 Meter, diepte 35 Meter
met achteruitgang. 38623.9
Br. lett. W.W. van J. S. VAN
LEEUWEN. Boekhandel, Schiedam.

GELDBELEGGING.
TE KOOP prachtig DUBBEL
PAND, Spanjaardstraat. Lage buren.
Winkel op contract v. langen termijn
verhuurd. Br. fr. No. 20, Boekhan-
del VISCHEER, van Cittersstraat 70,
Rotterdam. 38651.9

VOORBURG
TE KOOP: schitterende
LANDHUIZEN
met grooten tuin en garage, a. d.
Laan van Leeuwenstein Nos. 10-16,
1 minuut van Station Electric. Spoor,
aan halte bl. tram Leiden, Voorburg,
aan Haas. Scheveningen; koop prijs
f 18.500 en f 18.000. Dagelijks te zien.
Bov. H. v. ACITEREN, Straat-
weg 158, Hillegersberg en Woning-
bureau „Vronenstein” te Voorburg.
38673.15

TE HUUR: een groot WINKELHUIS
AAN DEN OPPER.
MET TWEETALAGES EN GROOTE MAGAZIJNRUIMTE.
Br. onder No. N. M. E. 4016, Adv.-Bur. v. STAAL & Co.,
Keerweerlaan 21. 38645.20

TE KOOP, WEGENS STERFGEVAL
1 PAND
gelegen aan hoofdweg en groot vaarwater te Leiden, oppervlakte
814 M², waarop woonhuis annex groote berggruimte, zeer geschikt
voor opslag, garage e.d. Ook in 2 gedeelten te koop. Brieven, onder
letter TT, v. ZWICHT, Boekhandel, Breestraat, Leiden. 38504/20

Vraag en Aanbod
AUTOMOBIELSLOOPERIJ GERT-
GES, BERGERS & Co., Rotterdam.
Tel. 33854. Koopt sloop- en bedrijfs-
klare wagens. Groote voorraad onder-
delen van vracht- en luxe wagens.
7228/

TE KOOP
van particulier prachtige Limousine
„EXCELSIOR” 7 personen, prima
staat. Zieh wenden tot C. L. M.,
28 Kunstlaan, Brussel, België.
38455/7

TE KOOP een 200 goed als nieuw
STUDEBAKER
type 1929. 5000 K.M. gelopen. Luxe
uitvoering, veel accessoires.
Br. No. B. 741, Bur. Amersf. Dag-
blad, Amersfoort. 38607.8

GELEGENHEIDSAANBIEDING.
Te koop een Citroën 1929, heeft
635 K.M. gelopen. Spoed gewenst.
Te bezichtigen 's avonds na 7 uur.
Adres Goudsche Agentuur en Comm-
handel Pa. GODDEWAAGEN in Co.,
Gouwe 60, Gouda. 38675.7

Handel Scheepvaart en Financien
N. Y. K.-LIJN
Keizerlijke Japanische Maildienst

Directe afvaarten van ROTTERDAM naar Singapore,
Hongkong, Shanghai, Kobe en Yokohama.
* s.s. Yone Maru 16 Aug.
* s.s. Matsunomiya Maru 5 Sept.
* s.s. Toyohashi Maru 27 Sept.
* Dit stoomschip loopt ook Nagasaki direct aan.
Mailbootdienst van ANTWERPEN naar Singapore,
Hongkong, Shanghai, Kobe en Yokohama.
* s.s. Atsuta Maru 13 Aug.
* s.s. Kashima Maru 27 Aug.
Wijzigingen in de afvaarten, etc. voorbehouden.

Lading kan ten allen tijde worden bezorgd.

Passage naar Straits (Nederl. Indië), China en Japan.
Passagiers kunnen embarkeren te Londen, Gibraltar, Marseille
en Napels.
Plaatsen kunnen bij de Passagebureaux besproken worden.
DE AGENTEN DER NIPPON YUSEN KAISHA:
Rotterdam: Phs. van Ommeren's Scheepvaartbedrijf.
Amsterdam: Van Es & Van Ommeren.

5 pCt. PANDBRIEVEN
à 98 %
(Pandbrieven in omloop ca. f 22.000.000.—)

N.V. NEDERLANDSCHE BANKINSTELLING
voor waarden belast met vruchtgebruik en periodieke uitkeeringen
te 's-Gravenhage 46112/50

OSAKA SHOSEN KAISHA
Aangesloten bij de Straits, China en Japan Conference
Eerstvolgende directe afvaart
— van Rotterdam naar:
Singapore, Hongkong, Shanghai, Kobe, Osaka,
Yokohama en Dally (Dairen) en in doorvracht
— naar andere plaatsen in Oost-Azië —
s.s. „Andes Maru” (12192 T.) o.o.v 19 Augustus

Wagon-adres: loods „Quick Dispatch”
Maashaven Z.Z. (station Feyenoord)
alwaar goederen op inladingsbiljet
— steeds kunnen worden bezorgd —

HALCYON LIJN N.V. - ROTTERDAM
(Generaal-Agenten)
Hoyman & Schuurman's Scheepsagentuur, Amsterdam
(Agenten) 38884.34

Van ROTTERDAM naar:
Havre **Göteborg**

s.s. ARY SCHEFFER
vertrekt o.o.v. Zaterdag 10 Aug. a.s.
Goederen worden in doorvracht
aangesloten naar: Parijs, Mar-
seille, Oran, Algiers, Djibouti,
Madagascar en Réunion, waarvoor
aansluitdatum aan te vragen.
Goederen worden niet later dan
Zaterdagmiddag 12 uur aan-
gevoerd. 38637.48

s.s. NORMANDIA
vertrekt o.o.v. Vrijdag 9 Aug. a.s.
Op aanvraag worden door-
vrachtafgevoerd naar de
voornaamste ZWEDSCHE
PLAATSEN.
Goederen worden niet later dan
Vrijdagmiddag 12 uur aan-
gevoerd.

Voor aanmelding van lading en passage zich te wenden tot de Agenten:
KUYPER, VAN DAM & SNEER - ROTTERDAM
of voor den HAVREDIENST tot hun FILIAAL te AMSTERDAM.

INCASSO-BANK N.V.
AMSTERDAM-ROTTERDAM-DEN HAAG

LEUVEHAVEN 103, Bijkantoren: Goudscheisingel 229.
Heemstraatsingel 168.
Groene Hilledijk 70.
Volgestort Kapitaal f 30.000.000.— Reserve f 8.400.000.—

Incasseringen op 't Buitenland
CONDITIES EN TARIEF OP AANVRAAG VERKRIJGBAAR

**N.V. Kediri-
Stoomtram-Maatschappij.**
OBLIGATIELEENINGEN
1898 en 1900.

Ten overstaan van den Notaris
G. KRAMER zijn 29 Juli UITGE-
LOOT zes en vijftig Obligatiën,
te weten:

Van de leening 1898 de nummers:
11, 14, 51, 80, 84, 112, 117,
173, 207, 223, 270, 279, 289, 291,
314, 324, 347, 384, 414, 430, 459,
460, 507, 523, 536, 561 a en b,
562 a en b en 567 a en b;

Van de leening 1900 de nummers:
2, 14, 22, 33, 71, 100, 135,
151, 158, 187, 200, 202, 373, 374,
401, 426, 428, 433, 472, 482, 492,
512, 540, 542, 547, 560, 586 en 594.

Op den bij het prospectus der
leeningen bepaalde tijd, namelijk
1 December a.s., zijn die obligatiën
afgehaald bij de Firma TIEODOR
GILJSEN, Nieuwe Doelenstraat
12-14 te Amsterdam en bij de COM-
MISSIEBANK HOLLAND-INDIE,
Lange Voorhout 27, te 's-Gravenhage.
38645/35 DE DIRECTIE.

**N.V. Algemeene
Nederlandsch-Indische
Electriciteit Maatschappij**
gevestigd te AMSTERDAM.

Blijkens op den 28sten Juli j.l.
ten overstaan van den Notaris
F. B. VAN DEN HOF te Am-
sterdam gehouden UITLOOTING van
obligatiën van de Geldleeningen ten
inste van deze Maatschappij, zijn
UITGELOOT:

a. van de 5 % converteerbare
Obligatië-leening van 1909, groot
f 750.000.— de nummers:
188, 202, 254, 290, 385, 402,
422, 465, 515 a en b, 534 a en b,
559 a en b, 579 a en b, 642 a en b,
647 a en b, 663 a en b, 695 a en b,
726 a en b, 728 a en b, 745 a en b;

b. van de 5 % converteerbare
Obligatië-leening van 1925, groot
f 3.575.000.— de nummers:
1044, 13452, 1343, 1493,
1558, 2405.

zullende de Obligatiën, onderschei-
denlijk halve Obligatiën, welke dezelfde
nummers als de hierboven vermelde
dragen, mits voorzien van den talon
en de coupons per 1 April 1929 en
volgende, aan 1 October 1930 be-
taikbaar zijn.

te Amsterdam: ten kantore van
de NEDERLANDSCH-INDISCHE
HANDELSBANK;
te 's-Gravenhage: ten kantore van
het bijkantoor van de NEDER-
LANDSCH-INDISCHE HANDELS-
BANK;

te Rotterdam: ten kantore van de
heeren B. M. H. S. ZOONEN en het
bijkantoor van de NEDERLANDSCH-
INDISCHE HANDELSBANK.

Van de in 1928 uitgeleide Obligatiën
werden nog niet ter aflossing aan-
gebooden: Obligatiën Nos. 1051 en
3853. 38703.56

De Directie van de N.V. A.N.I.E.M.
Amsterdam, 6 Augustus 1929.

Bij vormis der Arrondissements-
Rechtbank te Rotterdam van 31 Juli
1929 is

**ADRIANUS WILHELMUS
VAN DEN BOGAARD,**
winkelier, Zwart Janstraat 130b,
Rotterdam, in staat van FAILLIS-
MENT verklaard, met benoeming van
den E.A. Heer Mr. Dr. B. I. ZIJL-
STRA tot Rechter-Commissaris en
van ondergeteekende tot Curator.

Mr. H. B. WAALKENS.
Mauritsweg 26 a. 38689.16

DE TWENTSCHE BANK N.V.
Amsterdam - Rotterdam - 's-Gravenhage - Almelo - Dordrecht - Enschede - Hengelo
Oldenzaal - Utrecht - Zaandam - Zwolle 38629/123

DEBIT

Aandeelhouders nog te storten 90 % op aand. B. waarvoor waarborg gedeponseerd / Deelneming in de Firma B. W. Bijden- stein & Co. te Londen	622,900.— 7,200,000.— 7,114,366.31
Deelneming in betrieende bankinstellingen voor effecten gedeponseerd	2,326,600.—
Effecten van Aandeelhouders	40,615,100.—
gedeponeerd bij bevriende instellingen	3,000,000.—
ten eigen gebruik	35,299,600.—

Kassa, Wissels en Coupons 40,615,100.—
Nederl. Schatbiljetten en promessen 16,037,608.28
Saldo bij Bankiers 23,402,150.15
Daggeldleeningen 100,000.—
Eigen Effecten en Syndicaten 11,209,564.78
Saldo te leveren en te ontvangen fondsen 3,511,833.99
Prologatien gegeven 12,867,826.—
**Voorstorten tegen onderpandborgtoeloe-
en Saldo Reken.-Courant f 134,407,164.20
al: loopende promessen** 9,086,000.—

Totaal f 234,925,822.71

THEEVEILING
Donderdag 22 Aug. 1929
in het lokaal
„De Brakke Grond” te Amsterdam

23755 Kisten
Java en Sumatra Thee.

Kisten
Nederl. Handel-Mij. N.V. 6298
J. M. W. van Dusseldorp & Co. 3245
H. G. Th. Groen 2620
Tiedeman & van Kerchem 2112
N.V. Handelsver. „Amsterdam” 1813
Van Heekeren & Co. 1536
D. M. & C. Watering 1238
Van Eeghen & Co. 1131
N.V. Handelsver. v/h. Mainz & Co. 827
De Kook & van Heel 528
Koloniaal Bank N.V. 528
W. Tengbergen & Co. 295
Geo. Wehry & Co. 346
Drost & Kappers 295
Van Leeuwen Boomkamp & Co. 285
N.V. Cultuur Mij. „Melangbong” 204
Nederl. Ind. Handelsbank N.V. 168

Monstertulgate
Donderdag 8 Augustus 1929.
PAKHUISMEESTEREN
VAN DE THEE.
38896.42

Bankzaken
in de Provincie
Overijssel

**GELDERSCHE
CREDIET-
VEREENIGING**

**N.V. VADERLANDSCHE
HYPOTHEEKBANK,**
's-Gravenhage.
Laan van Meerdervoort 23.

**Buitengewone
Algemeene Vergadering**
van AANDEELHOUDERS
op Woensdag 21 Augustus a.s.
des namiddags ten 11½ ure,
— ten kantore der Bank.

Punten van Behandeling:
Voorziening in de vacature van
wilen den Heer P. J. M. Mastboom.
38711.22 DE DIRECTIE.

N.V. „DE LANDBANK”
MAATSCHAPPIJ
TOT EXPLOITATIE VAN
ONROERENDE GOEDEREN,
gevestigd te 's-Gravenhage.

**Eene
Algemeene Vergadering**
van AANDEELHOUDERS
zal worden gehouden op WOENSDAG
21 AUGUSTUS 1929, des namiddags
te 2 ure, ten kantore der vennoot-
schap, Laan van Meerdervoort 23.

Punten van Behandeling:
De houders van volgestorte aan-
deelen, die de vergadering wenschen
bij te wonen, moeten hunne aandelen
tegen ontvangstbewijs ten kantore
der vennootschap deponeren vóór of
uiterlijk op 13 Augustus 1929.
38721.29 DE DIRECTIE.

**N.V. Vaderlandsche Bank
voor Belaste Waarden,**
gevestigd te 's-Gravenhage.

**Eene
Algemeene Vergadering**
van AANDEELHOUDERS
zal worden gehouden op
WOENSDAG 21 AUGUSTUS 1929,
des namiddags te 2 ure, ten
kantore der vennootschap
Laan van Meerdervoort 23.

Punten van Behandeling:
Voorziening in de vacature van
wilen den Heer P. J. M. Mastboom.
38723.22 DE DIRECTIE.

**N.V. Internationale
Hofstad Hypotheekbank,**
gevestigd te 's-Gravenhage.

**Eene
Algemeene Vergadering**
van AANDEELHOUDERS
zal worden gehouden op
WOENSDAG 21 AUGUSTUS 1929,
des namiddags te 2 ure, ten
kantore der vennootschap
Laan van Meerdervoort 23.

Punten van Behandeling:
Voorziening in de vacature van
wilen den Heer P. J. M. Mastboom.
38725.22 DE DIRECTIE.

**N.V. Internationale
Hofstad Hypotheekbank,**
gevestigd te 's-Gravenhage.

**Eene
Algemeene Vergadering**
van AANDEELHOUDERS
zal worden gehouden op
WOENSDAG 21 AUGUSTUS 1929,
des namiddags te 2 ure, ten
kantore der vennootschap
Laan van Meerdervoort 23.

Punten van Behandeling:
Voorziening in de vacature van
wilen den Heer P. J. M. Mastboom.
38725.22 DE DIRECTIE.

**N.V. Internationale
Hofstad Hypotheekbank,**
gevestigd te 's-Gravenhage.

**Eene
Algemeene Vergadering**
van AANDEELHOUDERS
zal worden gehouden op
WOENSDAG 21 AUGUSTUS 1929,
des namiddags te 2 ure, ten
kantore der vennootschap
Laan van Meerdervoort 23.

Punten van Behandeling:
Voorziening in de vacature van
wilen den Heer P. J. M. Mastboom.
38725.22 DE DIRECTIE.

**N.V. Internationale
Hofstad Hypotheekbank,**
gevestigd te 's-Gravenhage.

**Eene
Algemeene Vergadering**
van AANDEELHOUDERS
zal worden gehouden op
WOENSDAG 21 AUGUSTUS 1929,
des namiddags te 2 ure, ten
kantore der vennootschap
Laan van Meerdervoort 23.

Punten van Behandeling:
Voorziening in de vacature van
wilen den Heer P. J. M. Mastboom.
38725.22 DE DIRECTIE.

**N.V. Internationale
Hofstad Hypotheekbank,**
gevestigd te 's-Gravenhage.

**Eene
Algemeene Vergadering**
van AANDEELHOUDERS
zal worden gehouden op
WOENSDAG 21 AUGUSTUS 1929,
des namiddags te 2 ure, ten
kantore der vennootschap
Laan van Meerdervoort 23.

Punten van Behandeling:
Voorziening in de vacature van
wilen den Heer P. J. M. Mastboom.
38725.22 DE DIRECTIE.

**N.V. Internationale
Hofstad Hypotheekbank,**
gevestigd te 's-Gravenhage.

ONTVANG-EN BETAALKAS N.V.
N. DOELENSTRAAT 20-22 AMSTERDAM
KAPITAAL f 5.000.000.—
Geheel geplaatst en volgestort.
RESERVEFONDS f 1.000.000.—
Deposito's, Bewaarnemingen,
Incassi, Safe-Deposit.

ACCOUNTANTSKANTOOR
D. BLOK
BOEKHOUDING - CONTRÔLE
BELASTINGZAKEN
Stationsweg 33, Telef. 50054
Rotterdam. 36922/10

**N.V. BILLITON-
MAATSCHAPPIJ.**

Namens den Raad van Commis-
sarissen brengt de Directie ten kennis
van Aandeelhouders, dat een
Buitengewone
Algemeene Vergadering
zal gehouden worden op
DINSDAG 3 SEPTEMBER a.s.,
des voormiddags te kwart voor milt uur,
ten kantore der Vennootschap,
Prinsessegracht 21 te 's-Gravenhage.

Overeenkomstig art. 21 (4) der
Statuten zullen de punten van be-
handeling gedurende de laatste tien
dagen vóór de vergadering ten kan-
tore der Vennootschap voor Aandeel-
houders ter inzage liggen.

PUNT VAN BEHANDELING:
Aanwijzing van twee tot lid van
den Raad van Beheer der Gemeen-
schappelijke Mijnbouwmaatschappij
Billiton te benoemen personen, over-
eenkomstig art. 19 van de Statuten
der Billiton Maatschappij.

Ingevolge art. 23 der Statuten
kunnen houders van aandelen aan-
toender tot en met 25 Augustus a.s.
ten kantore der Vennootschap een
toegangsbijsel verkrijgen tot het bij-
wonen der vergadering. 38555/42

DE DIRECTIE.
's-Gravenhage, 6 Augustus 1929.

Schouwburgen Concerten Tentoonstellingen en
DIERGAARDE

T

ADVERTENTIE
per regel 75 c. Handelsadvertentie
75 c. Tarief voor een bepaald aantal
regels op aanvraag verkrijgbaar.
Verlegwoordig: D. VOONG,
33 Chancery Lane, Londen W.C. 2.
L. WITTERT VAN HOOGLAND,
25 Broadway room 1400 New-York.

NIEUWE ROTTERDAMSCH COURANT

DINSDAG 6 AUGUSTUS 1929

Directeur: H. NIJGH

Hoofdredacteur: Mr. G. G. v. d. HOEVEN

86E JAARGANG — No. 216

ABONNEMENT
per kwartaal bij vooruitbet. f. 6.—
Buiten Rotterdam en 's-Gravenhage
75 c. expediteel. extra, buitenl. f. 13.50
(behalve Denemarken, Engeland,
Italië en Zwitserland f. 16.50).
Men kan zich in vele landen bij
de Post tegen lagere prijs abo-
nieren. Maildittie f. 10 p. kwart. fr.

Bij de Illustraties

HET KONINKLIJK BEZOEK AAN DE ZUIDERZEEWERKEN.

Gisteren hebben de Koningin en Prinses Juliana een bezoek gebracht aan de Zuiderzeewerken. Van den Oever uit zijn de Koninklijke bezoekers met de stoomboot Zilvermeeuw ge- varen langs de werken op het Breesand, de Middelgronden en het Kornwerderzand. Het is geen wonder, dat de drooglegging der Zuiderzee, die de aandacht heeft getrokken tot ver over de grenzen van ons land, ook de Koningin bewogen heeft om met haar dochter de uitvoering van dit Nederlandsche werk, door Nederlandsche ingenieurs geleid, in oogenchouw te nemen. Zij brengen, aan dit grootsche werk een tweedaagsch bezoek van Schagen uit. Hierbij geven wij een foto van den terugkeer van de Koningin naar Schagen aan het einde van den eersten dag van haar bezoek.

DE FREE FORESTERS IN ONS LAND.

Het cricket-elital van de Free Foresters, dat al zo dikwijls ons land bezocht heeft, maakt van de week weer een toer en heeft gisteren en vandaag in den Haag gespeeld op het mooie terrein aan den Wassenaarschen Weg. Onze foto beeldt dat terrein af op een oogenblik, dat het spel in volten gang is, gedurende den wedstrijd, dien de Engelschen tegen H. C. O. spelen.

Bladvulling

NIETS NIEUWS.....

Reeds in de eerste helft der 18de eeuw, en wellicht daarvoor, was het gebruik van „stinkende kogelen“ bekend. In het „Groot en volledig Woordenboek der wiskunde, sterrekunde, rekenkunde, tuinkunde, burger-, scheeps- en kriegs-bouwkunde, water- en vuurwerkkunde, enz., enz.“, dat door Joan Levinus Stammetz, l.c. uit het Duitsch werd vertaald en in 1758 ver- scheen bij Steven van Esveldt, vinden we o.a. het volgende aangeteekend: „Stinkende kogel- len worden in de artillerij die genoemd, waar door men de Lucht met een leelijke Stank of Reuk vervullen kan. Zij worden van Stinkeno- wis in zijne Artillerie zoo zeldzaam ge- bruikt, als de eerijds in gebruik geweest vergifte Pylen.“

Schetsboek

Kurort.

Ik kleed mij in een steedsch gewaad en daal af naar het Kurort.
Waar het geheimzinnige pijnbosch ophoudt, staat het eerste pension, in welks vensterban- ken witte schoenen te drogen staan, in welks tuin intieme kleedingstukken aan lijntjes han- gen. Het tweede huis is een Metzgeri, waar worsten in bossen en bundels en guirlandes in de warmte pekelt zwellen. U hebt dus wel be- grepen, dat we in Duitschland zijn.
Ik loop door een straatje, dat een aaneen- schakeling is van snuisterijwinkeljes en col- feurs. In de etalages liggen overal dezelfde aschbakjes met allerliefste dichtregelen be- schilderd.....

Zum Zeichen, dass ich Dir gedacht hab' ich Dir dieses mitgebracht..... Ik zie huis aan huis dezelfde pennehouders met kijklaatjes erin, dezelfde gepal- grapheerde mededelingen in de uitstap- als „preiswerte Sachen“ beschouwd moeten worden. De fotograaf van 't dorp onthult ons onbeschroomd, wie er te voren in dit kuur- oord heil hebben gezocht voor hun kuren: zij staan allemaal als glimlachende ansichtskarten te kijk, vaak in een volstrekt verleidelijke hou- ding gezeten op een omgevallen boom, of in avondtoilet onder een spar.

Voor de hôtels zitten smorgens om elf uur dames in satijn ansichtskarten te schrijven en een touring-car wordt volgeladen onder toezicht van een bediener hotelportier met een hand-ophou-zenuwtrek.
Ik betreed het Kurpark, waar een mager orkest morgenmuziek maakt. Op een overdekt terras zitten de muzikanten met zelf- petten op, 'n beetje dweperig-berbiedt te luisteren. Het klarinetje klinkt niet voornam- Wat zij spelen....? Natuurlijk Lohengrin.

Het is warm. De Duitscher ontdoet zich ge- makkelijk van jas en vest, zelfs in een Kur- park, waar toch ook zeer correct gekleede lie- den met monocles in 't rechteroog..... of in 't linker, daar wil ik af wezen..... de tuimpaden met hun tegenvoerdigheid stieren. Studenten met een soort colliion-petten op en veelkleurige linten dwars over de borst, doen jonge meisjes het verregaande geneogen zich met haar in 't openbaar te vertoonen. Er gaan internationale oma's rond, die de Gillette meer bevelen, dan de haar begeleidende kleinzonen in plus flours en gezette gestalten met te veel gebaar en te veel conversatie zijn met edel- steenen rijk getooid.

Niemand hoort het windje over de dennebos- schen loopen, niemand ruikt de landelijke gras- zoete geuren, behalve een Engelschman, die tot zijn vrouw zegt: „Do you smell the manure- cake?“ Niemand ziet de blauwgroene bergen weggolven uit dit mondaine dal..... men lepel gefrorenes en 's middags roddelt men gezellig rond 'n koffiekan en bordjes met Obst- kuchen. De bediensters met mutjes als hoofdpyndoecken ratelen het voor iederen nieu- wen gast weer af: „Es giebt Himbeerkuchen, Apfelkuchen, Johannisbeerkuchen, Zwetschken- Heidebeier..... en ginds cirkelen, zonder één vleugelslag, vier roofvogels hoog door de lucht.“

De enige, die hier werkelijk hoort, en er daarom zoo zielig heelemaal niet past..... die hier niet komt voor flirt en bridge en snoep, maar die hier vruchteloos grasning zoekt, is het ouwe heertje, met 'n strooken hoofdje, 'n parapluie en 'n uitgebluschte oogen. Hij loopt volzaam aan de hand van 'n dochter. Eens heeft hij zoo de wankele schreden van het kind geleid en niet vermoed, dat hij zóó, in ellendige afhankelijkheid, aan haar hand zou volgen met kleine, sloffende, sleepstapjes. Zij zet hem op een bankje en 'n vrouw met haar berustende leed-gezicht legt een jas om 'n schouders. Ik hoor hem met een versleten stem, waarin een sprank van moei- lijk te intoneeren dankbaarheid klinkt, die paar tragische woorden zeggen: „Ich danke Dir, liebe Mutter.“

Reclame?

Van Dongen in het zonnebad.

Hoeveel jaar zal het geleden zijn, dat de schrijver van dit stukje den toen ook nog jeugdigen Kees van Dongen, den Delfshaven- schen jongen, die schilder werd, ontmoette op een te Amsterdam georganiseerde tentoonstel- ling van schilderijen van Jacobus van Looy? Laat ons zeggen, dat het vijftien-twintig jaar is geleden; misschien vergissen wij ons enkele jaren, maar veel zal het in elk geval niet schelen. De tentoonstelling was mooi — waar zijn die doeken van Van Looy allemaal ge- bleven: verschillende staan ons nog duidelijk voor den geest al hebben wij ze in al die jaren nimmer weer gezien. De tentoonstelling was mooi en Van Dongen, ja, Kees van Dongen was óók mooi. Voor dat Zondagmiddag-uit- stapje had hij toilet gemaakt, o, volstrekt niet bourgeois-mondain, eerder fantastisch-roman- tisch. Van Dongen had voor de gelegenheid een fietsbroek aangetrokken, daarboven gloeide een waarlijk vuurrode trui en ter bescherming tegen de najaarskoude droeg de jonge schilder- in-opkomst een donker blauwe cape, „Droeg“ zegt intusschen niets omtrent de wijze, waarop Van Dongen over zijn lenig lichaam deze zeer wijde en lange donker blauwe cape had ge- drapeerd. Het was eenvoudig grandioos een regenmantel in zoo streng klassieke plooi- ten kunnen laten neervallen over een roode trui en een broek, waaronder men een fiets zocht, en mochten er soms in de gedenk- waardige dagen van die Amsterdamsche Van Looy-tentoonstelling tooneelspelers op de vader- landsche planken hebben gestaan — waar- schijnlijk is het niet — die van de klassieke ras-echtheid van hun Griekschen of Romeinschen landaard moesten overtuigen, zij hadden voor den stijlvollen zwier in het over den schouder werpen van hun statig overkleed bij Kees van Dongen in de leer kunnen gaan!

Herinneren wij ons wel, dan omlijste circa vijf-en-twintig jaar geleden een puntig zwart baardje het jonge gezicht van den schilder en het hoofddekkel — aan zonder-hoed-loopen dacht toen niemand: zelfs Van Dongen niet — het hoofddekkel, dat daar boven uit torende, was enorm, rechtaf enorm: een zwarte flam- bard, van onvermoede dimensies, waarvan hij den zeer hoogen bol in een lange spitse punt had opgewerkt; enfin een voorwerp dat zowel aan den tool van Mexikaansche bandieten als, aangenamer, aan den hoed deed denken, waar- mede een genoeglijke traditie Don Basilio in Rossini's onsterfelijken Barberier ten toonele pleegt te voeren.

Welk een kostelijk portret zou Van Dongen, de gevierde cher maitre van thans, van het schildertje, dat op dien grijzen Zondag- middag te Amsterdam het werk van een

ouderen vakbroeder kwam bekijken, kunnen maken!

Tusschen toen en nu liggen vijf-en-twintig jaar of meer en wij weten niet of Van Dongen nog wel eens naar het werk van een schilder gaat zien, wel dat de heele wereld op het zijne afkomt. Hoe verstaat hij inderdaad de kunst te blijven trekken: door zijn werk, door zijn persoonlijkheid. Hoe voortreffelijk is het dezen man in onzen tijd van snel opgebrande reputaties gelukt in de beweging te blijven en wij bedoelen volstrekt niet te verstaan te

De schilder Van Dongen neemt zijn zonnebad te Deauville.

geven, dat hij dit door zijn buitenmissigheden in de eerste plaats heeft bereikt! Want daar is zijn talent: wij maken hier niet uit wat hij van dat talent aan zijn buitenmissigheden heeft geofferd, welk deel van zijn kunstenaarschap in een bepaald deel van zijn persoonlijkheid, dat n.l. hetwelk den bourgeois graag epateert, is ondergegaan. Van Dongen is een sterke vent, die het leven weet af te dwingen, wat hij er van begeert. Een van zijn dwangmid- delen is: van zich te doen spreken. Zoals

Cécile Sorel af en toe een parelsnoer ter waarde van tonnen gouds verliest of met het authentieke bed van de Dubarry naar Amerika reist; zoals Mistinguett de „mooiste beenen van de wereld“ tegen ongehoorde kapitalen laat verzekeren, zoo weet ook Van Dongen ge- regeld-aan de aandacht van het publiek op zich te vestigen door andere dingen dan zijn schilderijen.

In de plaats van de fietsbroek zijn de geruchten getreden van de decadent-weelderige badfeesten in zijn „hotel“ te Parijs; in de plaats van den punthoed verschijnt af en toe de dreiging van een geruchtmakend „echt Parijsch“ proces, den meester aangedaan door een door hem geportretteerde schoone, die, eenige jaren na de voltooiing en aflevering van de schilderij in een pudiek moment ont- hutst ontdekt, dat de schilder haar indertijd wel wat al te bloot heeft gecontereit.... Van Dongen, de Delfshavensche jongen, is te Parijs waarlijk de meest Parijsche der Parijsche artiesten, die het zonder „publicité“ niet willen stellen.

En ziet hem nu op onze foto zitten als een oosterling: de zwarte kinbaard lijkt wit ge- worden; Van Dongen is niet meer de van jeugd tintelende bezoeker der Van Looy- tentoonstelling, de romantiek lijkt ver, ook naar het beknopte costume met het simpele mutsje te oordeelen. Maar hoe goed past het pijpje in zijn gezicht en hoe oolijk is daarvan de uitdrukking met de schelmisch toegeknepen oogen! Vergeleken bij den mageren Bernard Shaw, die zich ook altijd laat kiekken als hij in een (veel te wijd) badpak zonnebaden neemt, is Van Dongen hier heusch een jeugdige Adonis! Let ook op de rust in de figuur: zoo zit en kijkt alleen iemand, die met zich zelf in evenwicht is.

En weet u nu waarom de man met het pijpje op het strand van de mode-badplaats Deau- ville zoo schelmisch, zoo slim-en-wijs kijkt ter- wijl hij zich in badcostuum laat kiekken? Omdat hij heel goed weet hoe het met deze kiek, die door het foto-agentschap over de halve wereld wordt verspreid, zal gaan.

„Mijn portret-in-zwembroek, zoo denkt deze wereldwijze, wordt naar vele, vele couranten gezonden en vele, vele journalisten zullen het in de hand nemen en het bekijken en de meesten zullen in hun vrij mufte kamers niet zonder eigenwijsheid iets mompelen over reclame, aanspellerij, vooral over reclame. En dan zullen zij het portret niet in 'de prullemand gooien, zij zullen niet kalm zwij- gen over Kees van Dongen en zijn eeuwige reclame-trucs, maar zij zullen een ernstig woord schrijven over het kunstenaarschap, dat door buitenmissigheden wordt naar beneden gehaald, en zij zullen het portret van den zonnende- denden schilder met zijn pijpje en zijn spottende oogen zoo gauw mogelijk in hun courant zetten. Daarom glimlach ik zoo slim en zoo rustig.“ Het kon wel eens waar wezen.

De opening van de conferentie te 's-Gravenhage — De Free Foresters

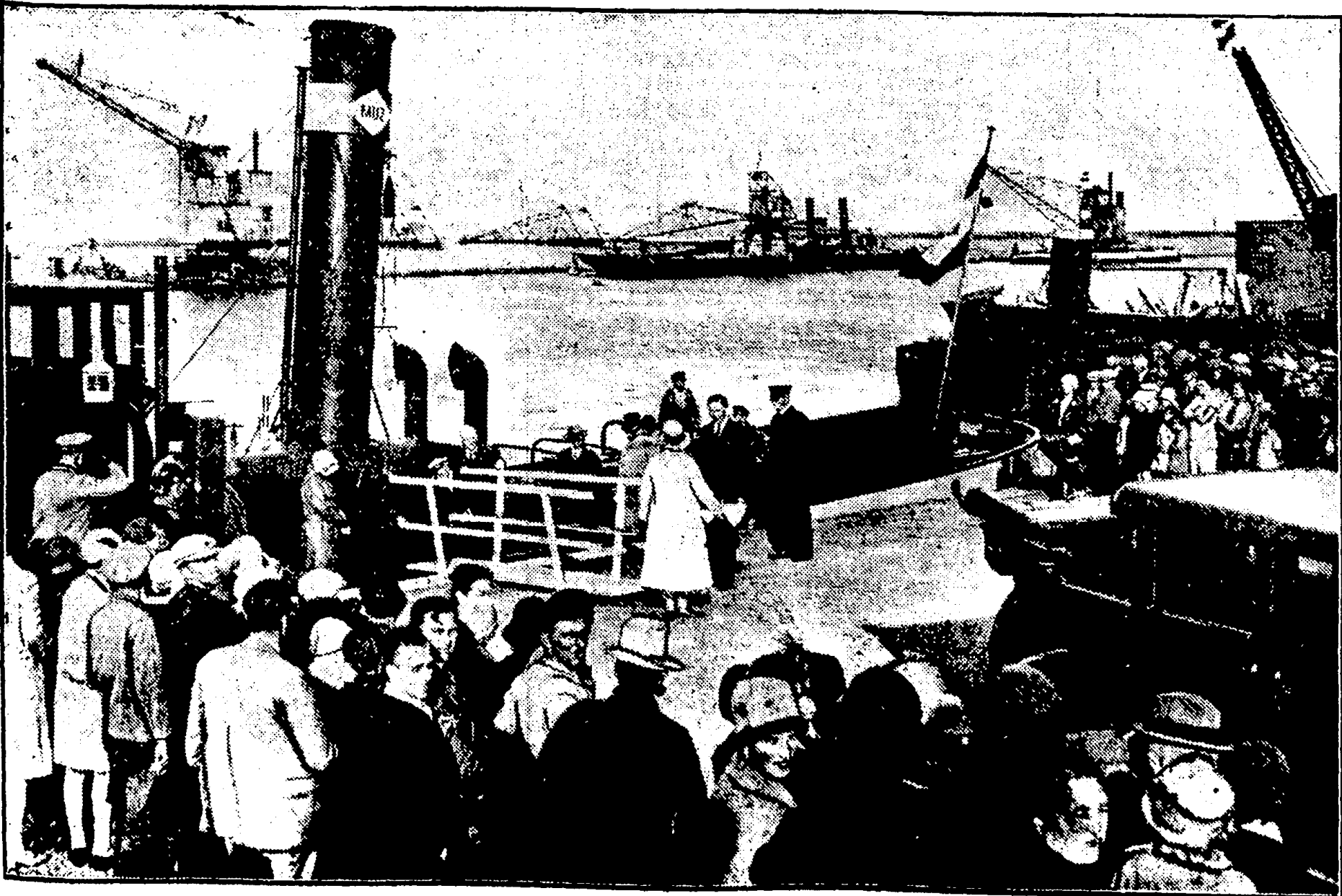
Belgische gedelegeerden ter Haagsche conferentie, V. I. n. r.: ministers Jaspar en Hymans en jhr. Beelaerts van Blokland.

De aankomst van minister-president Briand te 's-Gravenhage. Rechts jhr. Beelaerts van Blokland; links Briand.

De opening van de Haagsche Conferentie in de vergaderzaal der Eerste Kamer, de oude zaal der Staten van Holland, heden- morgen om 11 uur. Rechts aan de conferentietafel minister Beelaerts van Blokland; links van hem de Engelsche ministers Snowden en Henderson; rechts van hem de Franschen Briand, Chéron, Loucheur; de Belgen Jaspar, Hymans, Houtart; de Duitschers Stresemann, Hilferding en Curtius. Drie plaatsen verder, links van den leegen stoel, Venizelos, de Grieksche premier.

Gisteren, den eersten dag van haar tweedaagsch bezoek aan de Zuiderzeewerken, is de Koningin na een boottocht langs de werken gemaakt te hebben te den Oever teruggekeerd. Vandaar is zij per auto naar Schagen gereden.

Een moment uit den cricketwedstrijd H. C. C.—Free Foresters, gisteren en vandaag in Den Haag gespeeld.

Bouwkunst

Brieven over Bouwkunst.

Het nieuwe wonen.

Onze bouwkundige medewerker schrijft ons: Het spreekt vanzelf, dat bij de behandeling van de moderne architectuur, het woonvraagstuk een belangrijk, zoo niet het belangrijkste gedeelte vormt, dat aan een nauwkeurige bestudering moet onderworpen worden. Meer dan in welk voorafgaand architectuur-tijdschrift wordt thans de woning als uitgangspunt van den modernen stedenbouw genomen.

Dit wil niet zeggen, dat elk stadsbestuur hiervan doorzichten is — het tegendeel is helaas waar — maar het betekent, dat de deskundigen van heden, zonder uitzondering, het wonen, het werkelijke menschaardige wonen als het fundament beschouwen voor elk stadsuitleg en voor elk architectonisch plan. Opzettelijk noem ik niet primair het verkeer. Het verkeer n.l. is een zoo onontastbare sprekende factor, dat aan de eischen van het verkeer wel moet voldaan worden op straffe van groote, meetbare moeilijkheden. De verkeers-eischen worden zelfs zoover ingewilligd, dat het wonen dreigt in het gedrang te komen door de sterke en dwingende eischen van het verkeer. Het is daarom van groot belang, dat geluisterd wordt naar de denkbeelden der moderne architecten, die een open oog hebben behouden voor het woonvraagstuk. Want zonder gezonde woningen is de stad een onding, al zouden de verkeers-eischen tot in de fijnste bijzonderheden in de wegenplannen zijn vastgelegd.

Ten einde een volledig beeld te geven van de voorwaarden, waaraan een behoorlijke woning moet voldoen, moet in de eerste plaats de ligging der woning besproken worden.

Woningen gelegen aan groote verkeerswegen in en om

De nieuwste mevrouw van het Museum Boymans: Jan Suyters, Vrouwportret (pl. m. 1910). Geschenk van mevrouw E. Reens—Van Creveld.

de steden, zijn langzamerhand als woning onbruikbaar geworden. Het geraas, de stof, de stank en de drukte zijn voor de woning factoren, die (het behoort geen commentaar) de woning tot een minderwaardig menschelijk verblijf stemmen. Om aan die belemmerende factoren tegemoet te komen, zal dus bij het maken der uitbreidingsplannen van de gemeenten als primaire voorwaarde voor de woonwijken gesteld moeten worden, dat aan de verkeersstraten geen woningen gebouwd worden. Bezien wij van dit standpunt uit de woonwijken, die in de laatste tientallen van jaren in onze steden zijn verreesen, dan moeten we beschaamd constateren, dat bijna geen enkele uitbreiding aan dezen primair eisch voldoet. Bedenken we daarbij hoeveel miljoenen in al die verkeerd aangelegde woonwijken zijn vastgelegd en hoeveel duizenden gezinnen op die manier voor een onafzienbaar aantal jaren gedoemd zijn, in die onmenswaardige woningen te verblijven, dan is het toch wel van groot belang, dat onze stadsbesturen wakker geschud worden, en dat die stadsbesturen leeren zien, dat er ook nog vraagstukken zijn, waarvan ze geen verstand hebben, ja, waarin de zoogenaamd deskundigen in hun midden bijzonder achterlijk van begrip zijn.

Omdat voorbeelden duidelijker tot de massa spreken, wil ik in verband met het bovenstaande het nieuwe groote uitbreidingsplan van Blijdorp in de gemeente Rotterdam aanhalen. Dit plan, dat deze dagen door het gemeentebestuur is aangenomen, zal na uitvoering een bevolking bevatten in ziental ongeveer gelijk aan Delft. Het is dus een plan van zeer verstrekte betekenis. Wordt dit plan uitgevoerd, zoals het thans is goedgekeurd, dan is in dat nieuwe stadsdeel, dat dus een inwonertal gelijk aan Delft zal hebben, niet één van de nieuwe begrippen omtrent het menschaardige wonen tot uiting gekomen. Men moet daarover niet licht denken. Al zou het verkeersvraagstuk in dat plan tot in de uiterste volmaaktheid zijn geregeld — en ik heb die overtuiging na bestudeering ervan — dan nog blijft de vraag, als de menschen uitsluitend een zich bewegend en eeuwig voortgestuwd wonen, of heeft de menschen ook nog recht op een rustige woning, die dag en nacht doorspoeld kan worden met frische lucht en die zoveel mogelijk aan alle zijden door de zon beschenen kan worden, terwijl ook rondom die woning een veilig verkeer speciaal voor de kinderen is gewaarborgd.

Wat hebben we aan een park, dat in den tijd van Lodewijk XIV geen slecht figuur gemaakt zou hebben, toen geprukte dames en heeren er strig in rondwandelden? Zoon park, zoon onding is in het nieuwe uitbreidingsplan van Blijdorp geprojecteerd. Gevoelen onze stadsbestuurders dan niet, dat een stad als Rotterdam behoefte heeft aan geheel andere ontspanningsplaatsen dan moai aangelegde en aangekante parken, waarin uitsluitend vervoeelde Zondagsmenschen met hanceraise kinderen zullen slenteren? De nieuwe tuinafdeeling van Blijdorp is in meer ongedwongen niet symmetrische groeie van waardeheid van de stad hebben kunnen, verzeiken en tevens een prettig buitenverblijf hebben kunnen verschaffen aan de talrijke menschen, die als bevreesd der bevoorrechtelingen te kort komen aan verblijf in de buitwereld.

Blijdorp. Door een onachtzame speling van het lot wordt uit plan oorspronkelijk aan een architect opgedragen, die hoe verhouding ook in zijn vroeger architectuur-uitingen, toch tot eenenrade met de eigenschappen bezat om een dergelijk groot stadsplan te beheerschen. De middelen bleef dan ook niet uit — maar nu geschiedde het verwonderlijke, dat slechts in groote belemmering moeijlijk schijnt, men schakelde den architect niet uit voor het verdere werk, maar stelde naast hem den stadsarchitect om tezamen een nieuw plan te maken.

Wie wel eens twee even sterke menschen heeft zien touwtrekken, kan begripen, wat het gevolg is geworden van deze samenwerking. De stadsarchitect, die in staat zou geweest zijn een goed modern plan te maken heeft terwille van den toegevoegden architect een compromis weten tot stand te brengen, dat respect afdwingt. Maar moeten in de toekomst duizenden en nog eens duizenden dupe worden en blijven van deze volkomen mislukte samenwerking?

Er bestaat kans dat bestrijder van deze nieuwe denkbeelden, terstond omhansd verkrijgen, omdat ze het kostenvraagstuk in ongunstigen zin voor het nieuwe wonen te kunnen ontleggen. Voorbeelden in het buitenland bewijzen echter, dat de nieuwe denkbeelden niet komen uit den geest van waarhoofde idealisten, maar juist uit economischen drang zijn geboren.

De woning van den modernen menschen behoort niet meer gebouwd te worden aan verveel plaatsen. Alre woningen in een moderne stad behooren rustig gelegen te zijn en aan alle kanten door zon beschenen te worden.

Ten einde aan deze eischen te kunnen voldoen, is elk aesthetisch plan uit den boezem. De moderne, de nieuwe menschen, heeft de vruiderde aesthetica leeren verfoeien, omdat daerdoor niets dan schoone schijn is geschapen ten koste van diepere levensvreugde.

Alvorens het nieuwe woonhuis op zichzelf te bespreken, wil ik even wijzen op een uitstekend en zeer objectief geschreven boekje getiteld: „Das Wohnhaus von heute“ von Grete Dexel u. Dr. W. Dexel, Hesse & Becker Verlag — Leipzig 1928.

De gelukkige samenwerking van een vrouw en een man deden een klein, maar zeer verzorgd ontwerp ontstaan, dat ieder, die belang stelt in wonen — en wie doet dit niet — zeker tot veel dieper nadenken zal brengen over dit bij uitstek belangrijke sociale probleem.

Reeds de inleiding is gelukkig door principieel de vraag aan de orde te stellen: „Mode of Notwendigkeit?“ Juist omdat de nieuwe architectuur geen modeuiting is, maar uit de noodzakelijkheid werd geboren, is het van belang, dat hieromtrent klaarheid bij het publiek wordt gebracht. De nieuwe architectuur is een gevolg van de andere tijden, die andere zeden en gewoonten deden ontstaan. De afbeeldingen van leelijk onpraktisch meubilair zijn voor ons wat speciaal Duitsch. Voor Holland zouden de afbeeldingen van de pompeuze zware onbeweegbare meubelen, die de groote moderne meubelzak voortbrengen, als afschrikwekkend voorbeeld beter dienst kunnen doen. Men ga echter deze meubelen maar eens in natura bezien, en vraag zich eens af: „Wat een aantal onnoodeloze logge voorwerpen, die dagelijks gereinigd moeten worden, maken onze huizen tot ware meubelpakhuizen.“

In het boekje wordt ook duidelijk aangevoerd, met voorbeelden, dat het dringende noodig wordt, dat het besef aanbreekt, dat de nieuwe bouwrijke andere en betere bouwmaterialen vraagt dan de nog bijna uitsluitend gebruikte, zoodat droger en warmer worden ontstaan en tevens de grotere lichtopeningen, waaraan de menschen behoefte heeft, gemaakt kunnen worden. Ook hiervan zijn typische voorbeelden en tegenvoorbeelden in het boekje opgenomen. Ook wordt een lans gebroken voor het platte dak, waardoor heerlijke beschutte daktuinen mogelijk worden, en aldus een dubbel gebruik van hetzelfde terrein mogelijk wordt.

Het spreekt vanzelf, dat een enkel huis met een daktuin te midden van de troosteloze daken en schoorsteenen der omringende huizen een onding is. Maar denken we ons eens een geheele stadswijk ter grootte van het bovengenoemde Blijdorp geheel met daktuinen. Het is bijna een te feestelijke gedachte om aan de verwezenlijking ervan te geloven. En toch is het mogelijk, wanneer de gemeente, die de terreinen alle in handen heeft, daartoe mee wil werken.

De schrijvers breken ook een lans voor de oriëntering van de woning geheel naar de tuinzijde, wanneer de voorveer op het noorden is gelegen. Wat denken onze eigenbouders hiervan? Misschien, heel misschien gunstig, maar ze durven niet. Voor den eigenbouders moet het huis naar de straatzijde meer lijken aan het is, omdat anders geen huurder of koper opdaagt. Hieruit blijkt duidelijk, dat de gemeenten zelf meer betrokken moeten worden bij den bouw. Alleen door concurrentie zonder ideeelen grondslag kan nooit iets beters ontstaan op woongebied.

Het feit, dat de schrijvers het tuinstadidee niet eens aanroeren, bewijst hoe gezond en reëel hun opzet is. De tuinstad toch is een overwonnen standpunt. Hoe aanlekkelijk schijnbaar, voor de moderne groote stad is het bouwen van tuinstadwijken een oneconomische en daarom verwerpelijke uiting. Wat geeft het of een klein, heel klein deel der bevolking in een tuinstadwijk woont als de rest oopen gepakt moet huizen. De stad is voor ieder en dus moet een bouwstelsel gevonden worden, dat aan de droegste eischen voldoet, maar waarbij niet kleine groeie uitbreide bevoorrecht worden boven andere. Dus gesloten bebouwing, maar deze uitstekend georiënteerd op de zonrichting met flinke open terreinen, waar de kinderen ongestoord kunnen spelen.

Wat de inrichting der nieuwe woning betreft, in het boekje worden daarvan uitstekende afbeeldingen gegeven, ook of liever in hoofdzaak voor eenvoudige woningen. Weinig menschen geven zich rekenschap van den tijd en den last die b.v. een ondoelmatige keukeninrichting medebrengt. De voortreffelijke Franfurterkiche van G. Schütte-Lihotzky, een vrouwelijk architect, is door afbeeldingen verduidelijkt. Men lette op de juiste plaatsing van kookkachel, aanrecht, gootsteen, de praktische rekken, waarin de borden gezet worden, het roestvrij metaal der gootsteen, de roestvrij laden, die de verschillende waren als melk, suiker, bonen enz. bevatten, en uitgetrokken als een groote schep met stevig handvat den inhoud kunnen uitstorten, waar men dit wenscht, zonder daarvoor weer extra telple te gebruiken.

Van belang is de beweegbare warmwaterkraan boven de gootsteen, die roestvrij uittrekkende naast het aanrecht, waarin groterafval van de vuilste dingen, die ook in ons land mogelijk zouden zijn in de kleine woningen, wanneer slechts de stedelijke regeringen zich wat meer bemoeiden met het woonvraagstuk en niet alles overlieten aan den eigenbouders. Frankfurt is een prachtig bewijs van stadsbeheer op dat punt. Wat daar in 4 jaren is ontstaan is ongelooflijk bij onze begrippen.

Bovengenoemd boekje geeft nog talloze voorbeelden van mogelijkheden voor kleine woningen, waarin door verplaatsbare of schuifbare wanden, een samenvoeging of scheiding van ruimte is te bereiken, waardoor onze huizen zoveel behaaglijker zouden worden.

Wat hebben we overdag aan de ruimten, die alleen 's nachts gebruikt worden? Meestal niets. Die ruimten zouden bij goede architectonische planinideeling en schuifwanden zeer goed overdag gebruikt kunnen worden en aldus de woonruimte vergrooten. Laten we het wonen niet onderschatten en onszelf bedotten met de gedachte aan enkele groote kamers, die in ellendige woningen hun jeugd hebben doorgebracht.

Natuurlijk behoort een slechte woning voor een groot genie geen belemmering te zijn zijn geest te ontloopen, maar een stad bestaat in hoofdzaak uit gewone menschen, die gewoon, heel gewoon sleutwerk verrichten. Juist daarom moeten we in die massa's de noodige frisheid bewaren, en een middel daartoe is de gezonde woning. De gezonde woning behoort wat ligging en wat bouw betreft, geheel af te wijken van wat tot heden als normaal is beschouwd. Het is geen modeuiting de nieuwe woning, maar het is een uiting van den geheel anders gerichten tijd.

Letterkunde

Boekaankondigingen.

ERNST GLAESER. GEWAS 1902. (Zeist, J. Ploegsma, 1929.)

Het succes van Remarque's boek heeft de sluzen wijd opengemaakt voor oorlogsliteratuur. De weerzinwekkende advertenties in sommige der Duitsche vakbladen hebben ons doen zien welk een gewelddige commerciële verwachtingen men van het moderne oorlogsboek heeft en hoe snel men ten bate van het geld vergeet. De zucht naar sensatie en niet de behoefte de schuld mede te dragen, die de jaren van veertien tot achttien op ons alre schouders hebben gelegd, moet de oorzaak zijn voor deze buitensporige belangstelling in de helische verheerlijking van den tijd, een soort sadistisch genot aan de ene zijde en een gelukkig gevoel van zich veilig weten tot in de naaste toekomst, voor dergelijke ervaringen aan den anderen kant. Men kan dit bloed en deze tranen savoureren in een gemakkelijken stoel en niet een heerlijke zucht van verlichting ontwakten uit den boezen droom, die ons de schrijver voortgevoerd heeft; men kan zelfs met een beschaafd sceptisch glimlach zeggen: „zoo erg zal het wel niet zijn geweest!“

Zeker, men kan dat alles en men kan dat achteraf, gelukkig Martin Stosz (Die Tat, März 1929). Des schrijvers particuliere lezer belasteren om toch maar vooral het „schuldig“, dat Remarque's boek over ons allen uitgesproken wordt, te ontgaan. Doch nu eenmaal dit „schuldig“ geklonken heeft, kan het niet meer tot zwijgen worden gebracht; daar is Emil Ludwig met zijn Juli 1914, een boek dat men niet vaak genoeg lezen kan en dat geen ouders aan hun kinderen, wanneer zij de grenzen der volwassenheid naderen, zullen mogen ontzorgen; daar is Ernst Glaeser met zijn „Gewas 1902“, het pendant als het ware van „Im Westen nichts Neues“, dat het leven weergeeft van de achtergeblevenen in het vaderland.

Evenmin als dit met het werk van Remarque het geval was, kan men dit boek meten met enigerlei literaire maatstaf. Het is geen roman, doch een document, beschreven in een volkomen zakelijken stijl. Wie trachten, wel het op de gebruikelijke psychologische wijze te ontleden en te beoordeelen, ontzege zich te veron gerust alle hoop op enig aanvaardbaar resultaat. Een er de coeur verdraagt niet deze op den schou-

der kloppende familiariteit. De kritikus zal het moeten verdragen, dat ons de „aesthetische“ waarde van dit boek in geen enkel opzicht interesseert en dat wij elke discussie daarvoor beschouwen als volslagen nutteloos en niet ter zake dienend. Evenals bij Remarque is zijn „suggestieve“ kracht zoo sterk, dat men geen nader bevoelst heeft voor zijn intrinsieke waarde. Het staat er, en het staat er zoo eereijk en zoo doorgeleed-beheerscht, dat het onbeschaamd zou zijn artistieke pro en contra's in het gedng te brengen. Wij ontveinen ons geen oogenblik hoe bij uitstek gevaarlijk een dergelijke kritische houding is en wij zouden het niet gaarne voor een zekelijk is te continueeren. Doch wij stellen daar tegenover, dat elk oorlogsboek, dat ons met eenige literaire pretentie toegerust, onder de ogen komen zou, juist daarmede zou bewijzen in het geheel geen „kunst“ te zijn in den diepten zin van het woord, want wie het waagt het leed der duizenden te misbruiken om der schoonheid wil, toont reeds daardoor aan het diepste wezen der kunst te zijn voorbij gegaan. Slechts dan vermag ook het afgrijpslijkste lijden in schoonheid te verkeeren, indien de kunstenaar het als zijn eigen onontkoembare schuld in zich opgenomen heeft; alleen dit offer kan de schoonheid in haar elementaire verlossende kracht doen openbreken.

Ernst Glaeser heeft zijn werk in twee boeken verdeeld: De Opmarsch en De Oorlog. In het eerste behandelt hij de onmiddellijk aan den oorlog voorafgaande periode, in de tweede het tijdperk van den oorlog zelf, zoodaals zich die gelden doet in het stadje, waarin hij zijn hoofdpersonage opgroeien laat. Deze is een van hen, die omstreeks 1902 geboren werden en dus twaalf jaar is ongeveer bij het begin van den strijd. Zeldzaam scherp en zuiver heeft de schrijver zijn leven en dat van zijn makkers getoekend. De nood en de ontwaarding van deze generatie, waarover blijkbaar theorieën geschreven zijn en die voor een goed deel tenminste ten aanzicht het huidige geslacht zoo beheerschen, worden ons in nauwelijks anderhalf honderd bladzijden onvergetelijk in het geheugen gebrand. En dan komt over deze alleen gelaten, op zichzelf aangewezen jeugd de oorlog met zijn ellende. Schaamteloos zien zij het leven der ouderen ontbloot; honger en stervensangst vagen de laatste leugenaachtigheden weg uit hun bestaan. En als zij eindelijk, eindelijk iets veroverd hebben van des levens waarachtigheid, maait de dood het weg. „Is dat Anna? vraag ik mezelf zacht af en schud het hoofd. Een voltreffer, antwoordde de landstormer, wat er van haar over is, hebben we toegedekt.“

Even „onbevredigend“, naar het de sentimenteële eigenwijsheid van sommige schrijvende dames pleegt te heeten, als dat van Remarque schijnt Ernst Glaeser's boek. Het is niet belangen met ethische guirlandes en idealistische tierlantijnen. Er wordt niet in geconferreerd over de zedelijke verheffing van het normale, leerplichtige kind en „god“ wordt niet te hulp geroepen als de levenswijze van den auteur te kort schiet. Dat alles is niet noodig in dit boek. Het kan zich gelukkig de weelde veroorloven te zijn wat het is: een indrukwekkend document van de geschiedenis der Europeesche mensheid, doch bovenal: een ten hemel schreiende aanklacht tegen ons allen, levenden van vandaag, tegen onze oppervlakkigheid, vadsigheid en onoprechtheid, tegen al die eigenschappen, die ons onherroepelijk medeverantwoordelijk voor den groeten oorlog hebben gemaakt en die ons medeverantwoordelijk maken voor de toekomst. Want deze generatie der ouderen, waartusschen het jongere geslacht onverschillig, roekeloos opgroeit, bestaat nog. Niet in de eerste plaats een oorlogsboek is daarom het werk van Ernst Glaeser. Stellig, de oorlog speelt er een zeer voorname rol in, doch meer als uiteindeelike vrucht van een sedert lang bedorven levensopvatting dan als op zich zelf staande realiteit. Tegen deze levensopvatting, die den oorlog toeliet en mogelijk maakte richt zich Glaeser's pen, haar stelt hij ons voor ogen in haar gansche bedriegelijke glorie en in haar smadelijke ontmaskering. Niets ontziet hij, omdat hij, alles ziende, begrijpt. Hard en onbillijk moge men het motto vinden van het eerste boek: „Legeven... de sont nos parents... Men vergete niet, dat deze kinderen zelf al weder voor een groot d'w' ouders sproken staat. Want... la guerre, dat is niet enkel 1914-1918; dat is ook nog vandaag, al zijn de broodkaarten en suikerbonen afgeschafte.“

De kritiek, die Ernst Glaeser geschreven heeft op zijn (onzen) tijd, is verpletterend raak; zij is in haar elementairen, synthetischen eenvoud van elk oermodig satyrisch element gespeend. Wie achteloos aan haar voorbij gaat, verloocheent het beste, dat in hem is. Sterk en eerlijk wil dit boek zijn lezers maken en hun menschenleide reden uit de bedompte sfeer van conventie en rationaliteit, waaruit ook, tegen beter weten in, nu vijftien jaar geleden de wereldoorlog ontstond.

R. HOUWINK.

GEDICHTEN VAN JEHOEDA HALEVI, vertaald en ingeleid door S. PINKHOF. (Amsterdam 1929. Menno Hertlberger).

Van Jehoea Halevi, die leefde van 1085 tot pl.m. 1155, zegt de zeer artistieke Hebreuwsche rijmzwerper Jehoea Salomo Al-Charisi (pl.m. 1218) in zijn gerijmd verhalende „Tachkemoni“. „Hij is de rechter plaar van het slot der poëzie... Hij trad binnen in de schatkamer van het vers en roofde haar leeg en nam mede alle voorwerpen van schoone sier, trok heen en sloot de deur bij zijn vertrek“. Als de grootste Joodsche dichter der na-bijbelsche periode is deze man geëerd door allen, die de oude volkstaal, het Hebreuwsch, bleven liefhebben en de dichterkring der Joden in een Europeesche taal, Heinrich Heine, in zijn als druiventrossen zoo geurige en welige Hebraïsche Melodien riep hem op, den groeten, eerlijken, hemel-eerenden en aarde-minnenden dichter Don Jehoea ben Halevi.

Maar hoechoon Jehoea Halevi geleefd en gedicht heeft en geen enkeling was, maar de schoonste van een bent van Hebreuwsche zangers in het middeleeuwsche Spanje, weten veel lieden, waaronder het meereendele Westersche Joden, niet dat er een Jike Hebreuwsche letterkunde na de bijbelsche periode ontstond en ook in dezen tijd bloeide in. En om dit weer eens te zeggen, hopen dat het eindelijk bij de menschen door zal dringen, om duidelijk uit te spreken dat de wereld geen recht heeft, en Jehoea Halevi, en de letterkunde die hij vertegenwoordigt, van de wereldletterkunde uit te sluiten. heeft dit boek bestaansreden. Het heeft het des te meer, wijl het (in 345 exemplaren) duidelijk uitgevoerd verschenen is. Voor het overige ontbreekt er wel iets aan zijn bestaansreden. De Joden waren meer geënd met een Hebreuwsche uitgave, rijkelijk van noten voorzien. Want zij moeten Halevi in hun oude taal lezen en meer van hem kennen dan dit bundelt bevat. Het Nederlandsch publiek in het algemeen wacht op een groeten en deusdoo vrier doch dichterlijker, rhythmischer vertaling van een veel groeten aantal zijn verzen. Ik vrees dat een dergelijke woordomzetting Hebreuwsch-Nederlandsch den Nederlanders lezer niet zal kunnen doen voelen wat voor groeten dichter Jehoea Halevi was. Hieraan is Pinkhof's methode schuld. O „ngs! als ik een trouwe vertaling van Byron in 't Fransch, rijmloos en rhythmeloos, die me het zelfde deed denken. De dichter merkt zelf op dat hij, indien een ander in staat blijkt te zijn Halevi trouw te vertalen en toch de Nederlandse dichtvormen hun volle maat te geven, de voldoening behoudt: geslagen te zijn in een clet tornooi, voor de eer van een der verhevenste onzer vorsten. Maar ik meen dat hij zelf tot die nieuwe Nederlandse bedichting in staat ware geweest met den tekst die hij nu publiceert voor zich als grondstof. Dan pas zou hij zijn dichter den breeden weg gebaad hebben waarop deze recht heeft.

Het boek vangt aan met een eenvoudige maar voldoende inleiding waarin ik alleen gaag vermeld had gezien dat ook de Engelsch-Joodsche dichters Nina Salaman een fraaie vertaling van een nog groeten aantal van Halevi's gedichten heeft gegeven welke gepubliceerd werden in een boekje dat rechts van den Engelschen den Hebreuwschen tekst bevat en dat uitkwam bij de Jewish Publication Society of America. (Selected Poems of Jehuda Halevi). De Engelsche vertaalsat gebruikte de zelfde kritische uitgave, die van H. Brody, welke ook Pinkhof diende. De inleider is, en mag dit zijn, zeer beknop met zijn bibliographische gegevens aangast. Toch zou ik graag de lezers van deze gedichten verwijzen naar een studie over Halevi, die te vinden is in den bundel „Jewish ideals and other essays“ van den gestorven Iinken essayist Joseph Jacobs.

Pinkhof heeft me in dit werk geen verrassingen gebracht. Hij blijft een eenzijdig stug schrijver, die nooit banaal denkt, die banaal schrijft, maar die toch ook de groete gevoelsvolgheid mist, die in poëzie zooveel al in muziek en dans de groeten kunst der beweeging, noodzakelijk is om het maat te geven en de zinnen te doen ontvallen. In het proza van de voorrede komt dit nog sterker tot uitdruk in de vertaling. De inhoud van de voorrede is belangwekkend. Vooral de wijze waarop Pinkhof het geleheidsvers uitlegt en verdedigt is

juist: „Zeker had ook Jehoea Halevi (evenals de groeten kunstenaars der renaissance) zijn normen van kunst. Deze betroffen echter meer de zuiverheid van inspiratie en uiting; minder de onderwerpen, de gebieden van belangstelling“.

Jehoea Halevi, verstandig, godsdienstig, zinnelijk, gevoelig, levenslustig en melancolisch, dichter die, rijk aan alles waaraan een menschengeslacht rijk kan zijn, zijn werken schep bij de gratie zijner menscheijke volledigheid is voor het nageslacht vooral de nationaal-religieuze zanger. Te midden van eer en glans, rust en rijkdom, wetenschap en kunst, trok hij versomberd van Zions-verlangen, verterd door banningsheime, dat zijn tijdgenooten niet zullen hebben kunnen meevleuen, naar het land der vaderen. Op den bodem van Zion, zoo zegt de legende, zou Jehoea den doordringenden Zionsklaarvoep, dien men zijn Zionide noemt, geschapen hebben: „Zion, ge vraag toch hoe 't gaat Uw geboieden... Die zoeken Uw vrede, de rest van Uw kudden?“ — Jehoea Halevi zou pas in het land der vaderen Zions verval in de ontreding van haar bouwwerken en het stof van haar verweeringen doorproef, beleiden hebben. Men ver-

„Onder Curatele“ in den Circus-Schouwburg. Fietje Spree als de Revue-ster.

haalt dat hij zich schreiend ter aarde wierp en dat een Arabische ruiter den zanger en wijzeer onder de hoeven van zijn paard vertrapte.

Het zijn de liederen van Zionsmarr en de liederen der zee, welke Jehoea dichtte, toen storm zijn schip teisterde en hij in Egypte landen moest, die ons doen beseffen hoe groot de dichterlijke diepte, hoe rijk en gaaf de uitsingskracht van dezen menschen was. Ziehier iets van de zeeliederen: „Kalmte nacht op zee“.

„De sterren verdwalen in 't hart van de zee, Als vreemdelingen, uit hun verblijf geslaagd. Hun spiegelbeeld glanst, als hun eigen wezen: Diep in de zee zijn vlammen, zijn vuren.“

Aan 't zeevlak en aan het hemelvlak flitsen Zuiver geslepen, juweelen der zee, juweelen van den nacht.

De zee gaat zich zelf voor het uitspansel houden.... Nu zijn 't geworden: Twee verbonden zeeën. En daartusschen mijn hart, een derde zee, Doet rijzen de golven van mijn nieuwe zangen!“

Ieder die de schoone waarheid zoekt, heeft recht op „zijn woorden“, zegt Pinkhof in een van de beste en warmste zinnen zijn inleiding. Daarom verdient deze dichter die reeds vroeger Halevi's godsdienstig-wijzeerig werk, het Coesari-boek, heeft ingeleid onze erkentelijkheid. Zijn taak was zeer ondankbaar, want men kan zeker aanemen dat hier in het bijzonder de philologie weerspan was en niet gewillig voorttrippelde onder de streeling der muze. Daarom ook mag men Pinkhof niet verwijten dat zijn vertaling zeer dikwijls geen oorgenot is en moet

„Onder Curatele“ in den Circus-Schouwburg. Jacques van Blijveldt als Eduard Hazelnoot.

men zich zelfs afvragen of het mogelijk zijn kan zonder te morsen of te mengen volle Hebreuwsche schoonheid tot volle Hollandse schoonheid te maken.

SIEGFRIED VAN PRAAG.

Fransche Letteren.

GASTON CHERAU. APPRENDS-MOI A ETRE AMOUREUX. J. Ferenczi et Fils.)

Chéreau kan beter, in elk geval, tot nu toe. Als men denkt aan zijn Champi-Tortu... „arvan enkele veele gelezen een nieuwe, derde en denklijke definitieve omwerking verschen, in beperkte opslag (bij Grasset, als Deel I van zijn Œuvres Complètes), als men denkt aan zijn Valentine Pacquaut, of zijn tweeluik L'Oiseau de Proie en La Jeunesse; of ook aan het werk waarin het conflict beperkt maar dieper was, zoals in Le Flambeau des Riffauts en L'Égarée sur la Route, zegt men, dezen verhalenbundel lezende, dat Chéreau een reputatie te verliezen heeft, en wat voorzichtig mocht zijn. Heeft hij zijn „fond de throu“ opgeruimd, zijn kartonnen omslagen „gegesheid“? Deze tien novellen, waarvan de eerste zoo lang is dat de uitgever het geheel „roman“ dorst noemen — zijn veeleel met een heel enkel lekker, een heel enkel eetbaar krumelke erbij.

Ze komen alle op hetzelfde neer: men noemt maar al te graag liede wat slechts verleidheid is; de man kan van een sluimerende minnares een voor haar en hem gevaarlijke furie maken; hij ontkeet als Goethe's ooveraansleerling, uit meuwsgierigheid of genotzucht, ge-

helme machten, — en waar is de „baas“ die deze machten, met een spreuk, weer aan de ketting legt?...

Meer misschien dan Chéreau bedoelde, is de titel toe passelijk: „amoureuse“ leert men worden, liefhebben — aan het de vrouw „aangeleerd“ worden? Sylvie was een „theory's mistress“, zij zijn getrouwd; hij openbaard haar — al de verborgen schatten die in haar lichaam verscholen lagen — de beminde en draait niet, naar nieuwe wetenschap met ijer te beoefenen, natuurlijk ook ten koste van de trouw. En wat Jaloux zou zijn, zoo voorzichtig en gevoelig ontleeide in „L'Egaré“, wat Heijermans even mooi en mild uitwerkte in „De Meis“ — ach, Chéreau moet er een nimmer ontroerend fat-divers van, een geval waarvan het verhaal ons weinig raakt, al moet gezegd worden dat de verhouding tusschen de overspelige, steeds kuisch gewaande dochter en haar aanbiddenden vader, Monsieur Destreume, heel mooi is, waar, gevoeld, geslaagd. Maar wat ons weer hield, is dat T. 'erry tot zijn vergevingsgezindheid wordt gebracht, niet door ziele-adel maar wederom door vergetende, meeslepende zinnelijkheid.

Onder de negen andere verhalen is er maar één dat treft door zijn aangrijpende menscheijheid, zijn sombere psychologie: dat is „La Haine“, waarvan de verzen, zingeligen, de terughoudendheid en de smart tzen- en Strijdbegrijp accenten heeft.

Overigens heeft Chéreau het zich niet moeilijk gemaakt: hij heeft zich tevreden gesteld met een onderbouw van zeer simplistische psychologieën, die den banalen lezer vleit maar den filmprover ergert.

M. J. PREMSLA.

Tijdschriften.

DE GIDS. Augustus 1929.

Belletristisch gedeelte: J. de Meester, Hollanders in en uit den vreemde. Verzen van Victor E. van Vriesland en G. Achterberg. De Rattenvanger van Hameln (naar Browning) door Anthonie Donker. De ballade van Judas Iskariot, door Willem van Doorn.

Essayistisch gedeelte: D. Hudig. Gewestelijke plannen in Duitschland (slot); L. M. A. von Schmid, Opperbewind (inleiding); Frans Erens, Het dagboek van Benjamin Constant; R. Houwink, De Krisis der Religie; Jeanne van Schaik-Willing, Amerikaanse letteren.

DE NIEUWE GIDS, Augustus 1929.

De aflevering brengt in de Historische Afdeling de notulen voor de oprichting en tijdens het eerste jaar van de N. G. Bijdragen van Jac. van Looy, Ouder worden (vervolg); van Dr. J. A. Russell over Hardy's „The Dynasts“ (in het Engelsch geschreven); van C. J. E. Dinaux over Thomas Mann en de Duitse Democratie; van N. Swierstra over Floris Verster; van Dr. Alfred A. Haighton, over Jeanne Kloos-Reyneke van Stuw (vervolg). De Binnendachten van Willem Kloos worden voortgezet en de dichter schrijft ook een opstel over Maurits Wagenvoort.

GROOT-NEDERLAND, Augustus 1929.

Bijdragen van Cyriel Buysse, Uit het Leven; van Alix van Wijhe-Smeding, De Ontmoetingen van Rieuwerij Brand (het vervolg van haar nieuwe roman); van J. Stulderheer-Nienhuis, De Vos (slot); J. P. Zoomers-Vermeer, Het late Licht (slot). Franz de Backer vervolgt zijn studie over Shaw's Boodschap. G. de Bruyn heeft een bijdrage over Subjectiviteit en Liefde bij Proust en Dr. F. H. Fischer draagt een studie bij over Amsterdamsche huizen en pakhuizen.

OPWAARTSCHE WEGEN (1 Augustus 1929).

Bijdragen van C. Rijnsdorp, De Mystische Vallei, De C. Tazelaar, Iets over den roman van het Huvellijk probleem en van W. A. P. Smit over De Bundels van Anthonie Donker, waaraan wij de volgende passage ontleenen: „Mijn karakteristiek gaf er reeds blijk van: „Grenzen“ heeft mij ter ontroerd. Er gaat iets onweersaanbaars van uit. We worden ingeweven in een web van droevige en nooit luidruchte woorden. Deze bundel doet mij denken aan den mist van een vroegen morgen. In de onmetelijke vochtigheid is iets schoons en onbestems verborgen, en toch ook weer niet in den zichtbaren mist, maar... daaraar. Zoo zijn het ook niet Donkers ziele, die ons boeien, maar wat daaraar licht is, ziele, die woorden dienen slechts om ons stil en aandachtig te maken voor die nabijheid.

En vers moet zijn de uiting van een ziel en kan alleen uit die ziel leven. Het licht, het onmogelijk dit te herhalen, en toch zijn er zooveel verzen, die niet megeven dan de uiting van het vernuft. Het zijn vaak geheid ons daardoor te laten beknemen. Want de techniek is goed, het rythme is zuiver, de rijmen zijn vlot. Ook kan soms de gedachte boeiend zijn en het beeld origineel! En toch blijft het maakwerk — brilant misschien, maar toch maakwerk — omdat de ziel zich daarin niet heeft geopenbaard. En alleen door zijn ziel kan de menschen tot leven — bezien.

Men versta mij vooral niet verkeerd. Ik doel niet op het onderscheid tusschen cerebrale en „cordiale“ poëzie. De ziel kan evenzeer het verstand tot haar medium kiezen als het gevoel. De intellectuele Du Barts is daarvan het schitterend bewijs — en in onzen tijd Albert Verwey. Het gaat hier om het onderscheid tusschen doode en levende poëzie. En dood zijn alle verzen, cerebraal of cordiaal, waarin de ziel ontbreekt.

Maar wat die ziel is in ons vers, kunnen we niet onder woorden vangen. Zij is het wezenlijke daarvan en toch onwezenlijk, die eigenlijke inhoud en ligt toch niet in de woorden. Hetzelfde ervaren we, maar sterker en duidelijker, wanneer we den bier lezen van een zeer geliefde. Het is niet in de eerste plaats de inhoud der geschreven woorden, die ons hart doet kloppen, maar het veel kostbaardere, dat diezelfde woorden ons brengen: haar nabijheid, omdat ze leven uit haar leven.

Zoo brengt een levend vers ons de nabijheid van een ziel, en wij vergissen ons in die nabijheid niet. En dat juist was mijn vreugde in Donkers beide bundels. Bijna ieder vers brengt ons de ziel. Zelfs de cerebrale kwatrijnen worden geen vernuftstelsel, zoodaals dat bij andere modernen maar al te gemakkelijk doen.

Die bedoeling is het geheim van Donkers Poëzie. Want zijn techniek is niet vlekkeloos, zijn rijm niet kostbaar, zijn wooreken slechts zelden verrassend. Meestal volgen de woorden heel gewoon en heel gestadig op elkaar. Maar ze maken ons stil, omdat ze bezielend zijn.